

Kommunernas förutsättningar och behov inför införandet av en socialtjänstdataregisterlag

Denna publikation skyddas av upphovsrättslagen. Vid citat ska källan uppges. För att återge bilder, fotografier och illustrationer krävs upphovspersonens tillstånd.

Publikationen finns som pdf på Socialstyrelsens webbplats. På begäran kan vi ta fram publikationen i ett alternativt format för personer med funktionsnedsättning. Skicka frågor om alternativa format till alternativaformat@socialstyrelsen.se.

Artikelnummer: 2024-4-9037

Publicerad: www.socialstyrelsen.se, april 2024

Förord

Regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att analysera kommunernas förutsättningar och behov inför införandet av en ny socialtjänstdataregisterlag. Kommunernas förutsättningar att lämna uppgifter ska analyseras med utgångspunkt i förslagen i betänkandet Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47) som lades fram av utredningen Framtidens socialtjänst. Både utredningen och Socialstyrelsen har gjort bedömningen att den nationella statistiken inom socialtjänsten brister i många hänseenden. Därför behöver långsiktiga och stabila förutsättningar för en fortsatt utveckling av kunskapsbaserad socialtjänst stärkas på nationell nivå. I betänkandet Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag föreslås att förordningen (1981:1370) om skyldighet för socialnämnderna att lämna statistiska uppgifter och förordningen (2004:16) om utlämnanden av uppgifter som avser stöd och service till vissa funktionshindrade ska ersättas av en socialtjänstdataregisterlag. I förslaget ingår bland annat att fler personuppgifter än vad som för närvarande är möjligt ska få behandlas av Socialstyrelsen. I denna rapport redovisas resultatet av kartläggningen av kommunernas förutsättningar och behov inför införandet av en socialtjänstdataregisterlag. Utredaren Camilla Jomer har projektlett arbetet och ansvarig enhetschef är Riitta Bendes.

Socialstyrelsen vill rikta ett särskilt tack till alla Sveriges kommuner som har varit med och bidragit till arbetet. Vi vill också tacka Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), E-hälsomyndigheten och Myndigheten för digital förvaltning (Digg) för värdefulla synpunkter.

Olivia Wigzell
Generaldirektör

Innehåll

Förord	3
Sammanfattning	6
Bakgrund	7
Uppdrag att analysera kommunernas förutsättningar	7
Behovet av nationell statistik inom socialtjänsten är stort.....	7
En ny socialtjänstdataregisterlag.....	7
Socialstyrelsen förvaltar fem register på socialtjänstområdet	9
Genomförande	11
Utgångspunkter och avgränsningar	11
Metod och datakällor.....	11
De föreslagna uppgifterna ur ett registerperspektiv	14
Resultat från kartläggningen	16
Kommunerna behöver mer stöd	16
Information behöver dokumenteras på ett enhetligt sätt	16
Socialstyrelsens hälsorelaterade klassifikationer ICF och KSI används i varierande grad	18
Det finns få gemensamma specifikationer inom socialtjänsten.....	20
Kommunernas egna anpassningar försvårar möjligheten till enhetlighet	21
Kommunerna välkomnar gemensamma krav vid upphandling	21
Kostnader vid införandet av socialtjänstdataregisterlag	25
Behov av anpassning av verksamhetssystem	33
Hög arbetsbörda på kort sikt vid ny uppgiftsskyldighet.....	34
Räkneexempel över kostnader vid införandet av ny socialtjänstdataregisterlag	34
Verksamhetssystemen – en viktig aspekt.....	40
Slutsatser	42
Ändamålen behöver vara i fokus	42
Behov av stöd är stort	43
Kostnaderna behöver ses över när ny information tillkommer.....	43
Referenser	45
Bilaga 1. Socialtjänstregister på Socialstyrelsen	46
Registret över ekonomiskt bistånd	46

Kommunernas förutsättningar och behov inför införandet av en
socialtjänstdataregisterlag

Registret över insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade.....	46
Rådgivning och annat personligt stöd.....	47
Registret över insatser till barn och unga	47
Mängdstatistik öppenvårdsinsatser för barn och unga.....	48
Registret över socialtjänstinsatser till äldre och personer med funktionsnedsättning	49
Registret över tvångsvård enligt lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM).....	49
Frivilliga insatser.....	50
Insamling av uppgifter från kommunerna	50
Bilaga 2. Intervjuguide.....	52
Bilaga 3. Enkäten i sin helhet	66
Bakgrund.....	66

Sammanfattning

Det har under lång tid funnits behov av ökad tillgång på adekvata uppgifter inom Socialtjänstområdet. Tillgången på nationell statistik inom socialtjänsten är ett viktigt underlag för att kunna följa upp, analysera och utvärdera socialtjänstens insatser och arbetssätt. Socialstyrelsen har fått i uppdrag att analysera kommunernas förutsättningar och behov inför införandet av en socialtjänstdataregisterlag som presenterades i Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47). I betänkandet föreslås bland annat att Socialstyrelsen ska få stöd för att samla in fler uppgifter än vad som samlas in idag, exempelvis vad gäller insatser eller uppgifter om orsaker, behov eller måluppfyllelse.

Den samlade bilden är att många kommuner ställer sig positiva till en utökad uppgiftsskyldighet, eftersom fördelarna är stora med möjligheter till statistik och uppföljning på både lokal och nationell nivå.

Socialstyrelsens bedömning är att kommunernas utmaningar med en ny nationell insamling till Socialstyrelsen är många. Dagens dokumentation stödjer bara delvis en utökad inrapportering av efterfrågade uppgifter och ett stort arbete med att utöka den strukturerade delen av dokumentationen i kommunerna kommer att krävas. Även tekniskt ser kommunerna utmaningar. Dagens systemstöd stödjer inte alltid en utökad dokumentation och rapportering. Här ser utmaningarna olika ut i olika kommuner. Sammantaget har kommunerna idag begränsade förutsättningar att rapportera andra uppgifter än vad som rapporteras idag. Behov av både utvecklad dokumentation och bättre systemstöd finns hos flertalet kommuner.

Socialstyrelsen bedömer att kommunerna kommer att få ökade kostnader i och med utökat krav på rapportering av uppgifter till Socialstyrelsen. Kommunerna har svårt att estimerar kostnader, arbetstid och behov av utbildningsinsatser kopplat till förslaget. Med anledning av detta gör Socialstyrelsen bedömningen att det inte är möjligt att på ett ändamålsenligt sätt redovisa specifika kostnader för alla delar. Vi har istället tagit fram olika räkneexempel som baseras på data som har samlats in genom intervjuer och enkäter. De genomförda räkneexempel över kostnader som krav på utökad rapportering kan innebära uppskattas till en kostnad på cirka 418 miljoner kronor för riket. När det finns ett mer konkret förslag över vilka uppgifter som ska rapporteras in till Socialstyrelsen, bedömer vi att beräkningarna för kostnader bör ses över och vid behov uppdateras.

Bakgrund

Uppdrag att analysera kommunernas förutsättningar

Socialstyrelsen har fått i uppdrag att analysera kommunernas förutsättningar och behov inför införandet av en ny socialtjänstdataregisterlag. Uppdraget ska redovisas den 19 april 2024. Parallellt med detta uppdrag pågår en statlig utredning, Bättre förutsättningar för att utveckla en kunskapsbaserad socialtjänst (S 2023: B). Utredningen ska bland annat lämna förslag på en ny reglering av socialtjänstdataregister. Utgångspunkten för Socialstyrelsens rapport är det förslag om socialtjänstdataregister som utredningen Framtidens socialtjänst (S 2017:03) lämnar i betänkandet Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47)[1].

Behovet av nationell statistik inom socialtjänsten är stort

Som framgår i betänkandet Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag har både Socialstyrelsen och andra aktörer under flera år lyft behovet av en förbättrad nationell statistik inom socialtjänsten[1]. Tillgången på adekvata uppgifter över tid är ett viktigt underlag för att kunna undersöka och beskriva resultat i relation till en mängd olika frågeställningar. Det kan handla om volymer, utveckling över tid, fördelning mellan kön- eller åldersgrupper, geografiska mönster etc. Det kan även innebära att individuppgifterna länkas till andra datamängder, internt eller externt. Det är angeläget att kunna etablera mått för att beskriva och följa samhällets förmåga att nå personer med behov av insatser från omsorgen på samma sätt som det redan finns inom hälso- och sjukvården.

En ny socialtjänstdataregisterlag

I betänkandet Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag föreslås bland annat att förordningen (1981:1370) om skyldighet för socialnämnderna att lämna statistiska uppgifter och förordningen (2004:16) om utlämnanden av uppgifter som avser stöd och service till vissa funktionshindrade ska ersättas med en socialtjänstdataregisterlag[1]. Vidare föreslås att fler personuppgifter än vad som för närvarande är möjligt ska få behandlas av Socialstyrelsen. Dessa uppgifter listas nedan.

- personnummer,
- kön,
- folkbokföringsort,

- födelseort,
- insats,
- mål, måluppfyllelse och aktivitet,
- uppgift om orsak eller behov,
- resultat av insats,
- uppgift om anmälan, ansökan eller information på annat sätt.
- vårdnadshavare inom familje- och individomsorg, och
- närstående inom missbruks- och beroendevård.

Vissa av dessa uppgifter samlas redan in av Socialstyrelsen till olika register, men inte alla. De fem befintliga socialtjänstregistren på Socialstyrelsen är relativt smala register och innehåller endast ett begränsat urval av insatser inom socialtjänsten. Detta kan jämföras med patientregistret som omfattar samtliga klassificerade sjukdomstillstånd (ICD-10 diagnoser) och ett stort antal vårdåtgärder (KVÅ-koder) som utförs i slutenvård och vid läkarbesök i den öppna specialiserade vården.

Tabellen nedan innehåller uppgifter om vilka socialtjänstregister som samlar in personnummer, vilken mängdstatistik som samlas in samt med vilken frekvens insamlingen sker.

Tabell 1. Socialtjänstdatainsamlingar.

Register	Personnummer	Insamlingsfrekvens	Kommentar
Registret för ekonomiskt bistånd (EKB)	Ja	Årsinsamling/Månadsinsamling	
Registret över insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)	Ja	Årsinsamling	
Mängdstatistik: LSS insats 1 råd och stöd	Nej	Årsinsamling	Frivilligt att lämna uppgifter. Regionerna ansvarar för insatsen, om inte något annat avtalats enligt 17 § LSS. ¹
Registret över tvångsvård enligt	Ja	Årsinsamling	

¹ 2 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

Register	Personnummer	Insamlingsfrekvens	Kommentar
lagen om vård av missbrukare i vissa fall, LVM			
Mängdstatistik: SOL missbruk	Nej	Årsinsamling	Frivilligt att lämna uppgifter.
Registret över insatser till barn och unga (BU)	Ja	Årsinsamling	
Mängdstatistik: BU öppenvårdsinsatser	Nej	Årsinsamling	Frivilligt att lämna uppgifter.
Registret över socialtjänstinsatser till äldre och personer med funktionsnedsättning (SOL)	Ja	Månadsinsamling	

Källa: Socialstyrelsen

Socialstyrelsen förvaltar fem register på socialtjänstområdet

Socialstyrelsen förvaltar i dagsläget 13 personnummerbaserade statistiska register som används som underlag för bland annat officiell statistik, analyser och forskning rörande hälso- och sjukvården, tandvården, dödsorsaker samt socialtjänsten. Socialtjänstregistren ger information om kommunernas socialtjänstverksamhet och ger möjlighet att göra nationella sammanställningar över vilka grupper som får sådana insatser. Idag använder kommunerna Socialstyrelsens inrapporteringsportal, Filip, när de rapporterar in uppgifter till Socialstyrelsen olika register. Rapporteringen sker mestadels automatiskt från kommunernas system. Kommunen får sedan en fil med återkoppling om status på leveransen. Den kan till exempel innehålla information om felaktigheter i den inrapporterade filen eller om det finns bortfall för variabler etc.

I dagsläget finns fem socialtjänstregister som Socialstyrelsen förvaltar.

- Registret över ekonomiskt bistånd.
- Registret över insatser till barn och unga.
- Registret över socialtjänstinsatser till äldre och personer med funktionsnedsättning.
- Registret över insatser enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS.

- Registret över tvångsvård enligt lagen (1988:879) om vård av missbrukare i vissa fall, LVM.

Lagar som styr uppgiftsskyldigheten inom Socialtjänsten är SoL och LSS.² I tabellen nedan finns en beskrivning av förordningar och föreskrifter kopplade till de olika registren. Registren innehåller individuppgifter för de registrerade.

Tabell 2. Förordningar och föreskrifter för Socialstyrelsens fem socialtjänstregister.

Register	Förordning	Föreskrift
Registret över ekonomiskt bistånd	Förordning (1981:1370) om skyldighet för socialnämnderna att lämna statistiska uppgifter	Socialstyrelsens föreskrifter (HSLF-FS 2015:30) om socialnämndernas skyldighet att lämna statistiska uppgifter om ekonomiskt bistånd
Registret över insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade	Förordning (2004:16) om utlämnande av uppgifter som avser stöd och service till vissa funktionshindrade	Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2005:21) om kommunens skyldighet att lämna uppgifter till statistik om stöd och service till vissa funktionshindrade
Registret över insatser till barn och unga	Förordning (1981:1370) om skyldighet för socialnämnderna att lämna statistiska uppgifter	Socialstyrelsens föreskrifter (HSLF-FS 2016:3) om socialnämndernas skyldighet att lämna statistiska uppgifter om insatser för barn och unga
Registret över socialtjänstinsatser till äldre och personer med funktionsnedsättning	Förordning (1981:1370) om skyldighet för socialnämnderna att lämna statistiska uppgifter	Socialstyrelsens föreskrifter (HSLF-FS 2016:86) om socialnämndernas skyldighet att lämna statistiska uppgifter om insatser till äldre och personer med funktionshinder
Registret över tvångsvård enligt lagen om vård av missbrukare i vissa fall, LVM	Förordning (2001:100) om den officiella statistiken	Föreskrift saknas

I tillägg till dessa fem register rapporteras mängdstatistik enligt en ömsesidig överenskommelse inom vissa områden, exempelvis inom missbruksområdet och barn och unga öppenvårdsinsatser. Det är frivilligt att rapportera in dessa uppgifter till Socialstyrelsen.

² 12 kap. 5 § SoL och 15 a § LSS.

Genomförande

Utgångspunkter och avgränsningar

Arbetet tar avstamp i förslagen som presenterades i Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag[1]. Utredningen föreslår att fler personuppgifter än vad som för närvarande är möjligt ska få behandlas av Socialstyrelsen.

Utgångspunkten i analysen är kommunernas egna bedömningar av förutsättningar och behov att rapportera in uppgifter. Denna utredning omfattar således inte de juridiska aspekterna som till exempel reglering av uppgiftsskyldighet, ändamålsreglering eller att lämna författningsförslag.

De uppgifter som föreslås i betänkandet att Socialstyrelsen ska samla in är beskrivna som uppgiftsområden men är inte mer djupgående beskrivna eller definierade än så. Att beskriva och definiera dessa uppgifter ryms inte inom ramen för detta uppdrag. Därför har förslaget använts i sin helhet utan vidare analys av hur varje unik uppgift ska tolkas och definieras.

Uppgifter hos privata utförare dokumenteras ofta av de privata utförarna och delas inte alltid med kommunerna. Denna utredning är koncentrerad till kommunerna och dess förutsättningar och behov. Därmed har myndigheten inte undersökt de privata utförarnas system eller de tekniska och juridiska förutsättningarna av att rapportera uppgifter från privata utförare till vare sig kommunerna eller Socialstyrelsen. Dock är det något som behöver beaktas vid lagstiftning om insamling av nya uppgifter.

Metod och datakällor

Kartläggningen av kommunernas förutsättningar och behov har genomförts genom en kombination av kvantitativa och kvalitativa metoder. För att få en så heltäckande bild som möjligt har alla Sveriges kommuner fått möjlighet att lämna uppgifter antingen via intervju eller genom att svara på enkät. Den kvantitativa delen baseras på svar från enkät och intervjuer med fokus på kommunernas förutsättningar och behov ifall de får en utökad skyldighet att rapportera uppgifter till Socialstyrelsen. Samma frågor som har ställts i enkäten har även ställts i intervjuerna. Den kvalitativa delen baseras på vissa öppna frågor i enkäten samt på intervjuer med representanter från socialtjänsten. Sammanlagt svarade 177 kommuner på enkäten eller deltog i intervju vilket motsvarar en svarsfrekvens på 61 procent.

För ytterligare perspektiv har dialog också förts med SKR och leverantörer av verksamhetssystem³ som används i kommunerna, E-hälsomyndigheten och myndigheten för digital förvaltning.

³ Socialstyrelsen har fört dialog med Tietoevry, Pulsen och Cambio och CGI. Resterande leverantörer svarade aldrig på förfrågan att medverka.

Enkät

I enkätundersökningen gavs 276 kommuner möjlighet att delta, resterande 14 kommuner intervjuades. Beroende på hur kommunen är organiserad har det i många fall varit nödvändigt med samordning mellan förvaltningsgränser. För att underlätta för kommunerna att besvara enkäten är den uppdelad dels på nuläge och insamling vid en eventuellt utökad uppgiftsskyldighet dels per verksamhetsområde (barn och unga, ekonomiskt bistånd, vuxna med missbruksproblem, äldreomsorg, funktionshinderområde (SoL) och funktionshinderområde (LSS)). Kommunerna fick själva välja vem eller vilka som skulle besvara enkäten, men fick instruktion om att det bör vara en person/personer med god insikt i förutsättningarna och det praktiska arbetet kring registrering av uppgifter och inrapportering av uppgifter till Socialstyrelsen, exempelvis socialchef eller motsvarande.

Intervjuer

Kartläggningen omfattar totalt 17 intervjuer med företrädare för 14 kommuner inom socialtjänsten där tre av kommunerna önskade ha två intervjuer uppdelat mellan olika verksamhetsområden. I tio av de 14 kommunerna deltog mer än en respondent i intervjun eftersom kommunen ansåg att det nödvändigt för att få en så heltäckande bild av kommunens situation som möjligt. Antalet respondenter per kommun har därför varierat mellan en och sju personer. I första hand tillfrågades personer med övergripande ansvarsroll som till exempel socialchef, vilka i sin tur skickade frågan vidare till lämpliga representanter utifrån vad som ansågs relevant. Därför varierar respondenternas roller mellan exempelvis socialchef, verksamhetsutvecklare, systemförvaltare, administratör, utredare och handläggare eller liknande. Intervjustudien syftar till att bidra till en heltäckande bild och en djupare förståelse för vilka förutsättningar och behov kommunerna har för att rapportera individuppgifter till Socialstyrelsens register. Det slumpmässiga urvalet av kommuner var strategiskt med syfte att åstadkomma en geografisk spridning och en spridning av kommuner från olika kommungrupper, se tabell 3 nedan.

Tabell 3. Kommuner som intervjuats i studien.

Baserat på befolkningsstorlek och geografisk placering.

Kommun	Storlek	NUTS1*
Åtvidabergs kommun	0 – 15 000	SE1 – Östra Sverige
Hjo kommun	0 – 15 000	SE2 – Södra Sverige
Vindelns kommun	0 – 15 000	SE3 – Norra Sverige
Hallstahammars kommun	15 000 – 30 000	SE1 – Östra Sverige
Orust kommun	15 000 – 30 000	SE2 – Södra Sverige
Hammarö kommun	15 000 – 30 000	SE3 – Norra Sverige
Värmdö kommun	30 000 – 70 000	SE1 – Östra Sverige
Eslövs kommun	30 000 – 70 000	SE2 – Södra Sverige
Hudiksvalls kommun	30 000 – 70 000	SE3 – Norra Sverige
Botkyrka kommun	70 000 – 200 000	SE1 – Östra Sverige
Möndals kommun	70 000 – 200 000	SE2 – Södra Sverige
Skellefteå kommun	70 000 – 200 000	SE3 – Norra Sverige
Uppsala kommun	200 000 eller fler	SE1 – Östra Sverige
Göteborgs kommun	200 000 eller fler	SE2 – Södra Sverige

* NUTS är EU:s regionindelning. För NUTS-nivå 1 delas Sverige in i tre geografiska områden.

Intervjuerna som hölls med verksamhetsföreträdarna var semistrukturerade och utgick från en förkonstruerad intervjuguide⁴ uppdelad i huvud- respektive följdfrågor. Huvudfrågorna i intervjuguiden baserades på den enkät som parallellt skickats ut till resterande 276 kommuner. Vilka följdfrågor som ställdes varierade utifrån vilka svar som lämnades på huvudfrågorna och anpassades under intervjun för att tillåta fördjupning. Mindre justeringar av formulering av frågorna i intervjuguiden gjordes under processen i syfte att säkra relevanta svar. Intervjuguiden innehåller frågor inom fyra huvudområden (1) kommunens arbete med att rapportera in individuppgifter och mängdstatistik till Socialstyrelsens register idag, (2) kommunens förutsättningar att strukturerat dokumentera information i sina verksamhetssystem, (3) kommunens förutsättningar och behov inför en ny socialtjänstdataregisterlag, (4) eventuella kostnader för kommunen i samband med utökad uppgiftsskyldighet vid införandet av en ny socialtjänstdataregisterlag. Frågorna omfattar också nuvarande verksamhetssystem för in- och utdata.

⁴ Se bilaga 2 Intervjuguide.

Intervjuerna genomfördes via Microsoft Teams, från Socialstyrelsens sida medverkade två till tre personer; en person med ansvar att hålla i intervjun och för att ställa frågor samt en till två personer med ansvar för att anteckna. Under intervjun har enkäten delats på datorskärmen och fyllts i gemensamt. Minnesanteckningar upprättades i samband med intervjuerna, men inga regelrätta transkriptioner utfördes. Intervjuerna spelades in med ljud i spårbarhetssyfte. Baserat på minnesanteckningarna genomfördes en tematisk analys med fokus på att identifiera, analysera och beskriva teman i det insamlade datamaterialet. Analys av intervjuerna skedde genom att, fråga för fråga, granska respondenternas svar för att identifiera gemensamma och skilda uppfattningar samt specifika synpunkter kring förutsättningarna och behoven inför införandet av en ny socialtjänstdataregisterlag samt övriga medskick. Därefter summerades respektive delområde.

Begränsningar

Möjligheterna att jämföra svaren mellan respondenterna har vissa begränsningar. Dels av att de 14 kommuner som har intervjuats delvis har kunnat svara för olika verksamhetsområden inom socialtjänsten, dels för att uppgifterna som alla kommuner skulle ta ställning till om de kunde leverera eller inte saknade tydlig definition och kan därför tolkas olika. Deras uppfattningar och erfarenhet kan därmed skilja sig åt när det gäller inrapportering av uppgifter till Socialstyrelsens register. Från varje kommun har olika antal representanter deltagit, både i intervjusammanhang och vid svar på enkätundersökningen, vilket även påverkat hur heltäckande svaren från de olika kommunerna varit. Vidare kan kunskap om verksamhetssystem för in- och utdata samt arbetsprocesser kring rapportering av data skilja sig mellan respondenterna. Antalet tillfrågade kommuner för intervju är liten relativt den totala mängden berörda kommuner, vilket kan påverka hur många olika aspekter som fångas upp i intervjuundersökningen. Utifrån syftet med intervjuerna, det vill säga att bidra till en djupare förståelse av vilka förutsättningar och behov kommunerna har för att rapportera individuppgifter till Socialstyrelsens register, bedöms denna strategi för intervjuerna uppfylla sitt syfte. Svarsfrekvensen på enkät- och intervjustudien var 61 procent vilket är lägre än förväntat, men bedöms ändå vara tillräcklig.

De föreslagna uppgifterna ur ett registerperspektiv

Uppgifterna i betänkandet Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag som enligt den föreslagna lagen ska få behandlas har utgjort grunden för denna rapport. Det finns anledning att från ett registerperspektiv närmare diskutera relevansen och aktualiteten i förslaget, baserat på att de föreslagna uppgifterna som Socialstyrelsen ska samla in kan härledas till underlag som

i vissa fall är mer än 20 år. Det framgår också i betänkandet att Socialstyrelsens hälsodataregister är ett bra exempel på hur framtida socialtjänstdataregister kan regleras och organiseras, vilket stämmer väl överens med Socialstyrelsens uppfattning om hur ett framtida socialtjänstregister kan utformas[1].

De uppgifter som betänkandet föreslår att Socialstyrelsen ska samla in kan lite förenklat beskrivas som en blandning av förslag som lämnats i tidigare utredningar/regeringsuppdrag, alla med olika syften och anslag. Förslaget kan behöva revideras baserat på vunna erfarenheter och nytillkomna regelverk. Bland annat behöver ett resonemang föras om de enskilda uppgifterna i listan och uppbyggnaden av befintliga socialtjänst- och hälsodataregister vägas in.

En annan aspekt är att sätta behovet att anpassa socialtjänstregistren till ett specifikt syfte i relation till att samtidigt undvika överskottsinformation. Lämpligheten att registrera uppgifter om till exempel ”resultat eller måloppfyllelse” på individnivå i ett nationellt socialtjänstdataregister behöver diskuteras ingående. I registersammanhang är tillgången på adekvata och objektiva uppgifter (fokus på vad som hänt, när och varför) över tid, i en miljö där andra länkningsbara individdata hålls, ett underlag i sig för att kunna undersöka och beskriva resultat i relation till en mängd olika frågeställningar. Det kan handla om volymer, utveckling över tid, fördelning mellan kön- eller åldersgrupper, geografiska mönster etc. Det kan även innebära att individuppgifterna länkas till andra datamängder, internt eller externt för att undersöka eventuella samband. Det är inte realistiskt att till exempel resultat, som är långtifrån entydiga, enkelt kan reduceras till ett eller några variabelvärden i ett nationellt register.

Resultat från kartläggningen

Kommunerna behöver mer stöd

Den samlade bilden är att många kommuner ställer sig positiva till en utökad uppgiftsskyldighet, eftersom det ger större möjligheter till statistik och uppföljning av olika insatser. Det finns en stor efterfrågan på stöd kring strukturerad dokumentation och enhetliga krav på verksamhetssystem. Det finns också önskemål om att staten visar vägen när det gäller nationella lösningar, som till exempel tekniska och semantiska standarder, infrastruktur för informationsdelning och personuppgiftshantering. Även om viss information är strukturerad lokalt i kommunerna är det få informationsmängder som kan sägas vara nationellt enhetligt dokumenterade idag.

Information behöver dokumenteras på ett enhetligt sätt

För att information om patienter och brukare ska vara sökbar kunna delas, tolkas entydigt och sammanställas, behöver informationen dokumenteras med enhetliga begrepp, termer och klassifikationer i en överenskommen struktur. Nationell statistik kan därmed bli jämförbar mellan kommuner och regioner. Socialstyrelsen förvaltar och vidareutvecklar verktyg för ändamålsenlig och strukturerad information. Nationell informationsstruktur (NI) som tillhandahålls av Socialstyrelsen ger ett ramverk för strukturerad dokumentation och är ett viktigt verktyg för att uppnå interoperabilitet inom och mellan aktörer. Interoperabilitet kan beskrivas som förmågan hos system, organisationer eller verksamhetsprocesser att fungera tillsammans och kunna kommunicera med varandra genom att följa överenskomna regler. Ett steg i utvecklingsarbetet med NI har varit att genomföra dialogmöten med relevanta aktörer för att få en tydligare och aktuell behovsbild till det fortsatta arbetet. Socialstyrelsen har genomfört flera dialogmöten med organisationer eller intressentgrupper som direkt eller indirekt arbetar med informationsstruktur. Till följd av informationen från dialogmötena har Socialstyrelsen arbetat fram mindre informatiska beskrivningar som visar vad identifierade dokumentationskrav innebär i form av logiska modeller. Modellerna åskådliggör och kopplar samman juridik, terminologi, och struktur. De informatiska beskrivningarna kan sedan användas för att uttrycka den information som ska utbytas eller överföras på ett enhetligt strukturerat sätt.

Interoperabilitet kan delas in i fyra lager

Nedan följer en beskrivning av fyra lager av interoperabilitet som alla är viktiga för att kunna använda och dela data på ett ändamålsenligt och effektivt sätt. Dessa fyra delar är juridisk, organisatorisk, semantisk och teknisk interoperabilitet. Juridisk interoperabilitet behandlas bara översiktligt i stycket nedan, medan organisatorisk, semantisk och teknisk interoperabilitet har fått mer fokus i denna rapport.

Juridisk interoperabilitet

Inom Sverige är det riksdagens lagstiftning, regeringens förordningar och myndigheternas föreskrifter som reglerar vilken dokumentation som ska finnas i personakter eller patientjournaler och hur den ska vara strukturerad. I Socialstyrelsens arbete med att vidareutveckla den nationella informationsstrukturen har 75 författningar identifierats som på olika sätt ställer krav på dokumentation i vård och omsorg. För att kunna ge förutsättningar för en ändamålsenlig och strukturerad dokumentation samt underlätta och tydliggöra hur information ska utformas vid informationsöverföring krävs att de juridiska dokumentationskraven representeras i nationella informationsmängder.

Organisatorisk interoperabilitet

Organisatorisk interoperabilitet innebär att de organisationer inom vård och omsorg, eller kommuner som ska uppnå interoperabilitet tillsammans beskriver sina gemensamma behov och sin verksamhet på samma sätt, oavsett organisatoriska eller geografiska gränser. Dessutom behöver det finnas beskrivna och fastställda processer där olika verksamheter kan arbeta mot samma överenskomna mål både inom och över de organisatoriska gränserna. Gemensamma behov som de olika organisationerna har enats om måste också införlivas i den nationella informationsstrukturen för att uppnå en ändamålsenlig och strukturerad dokumentation som kan återanvändas för flera olika syften.

Semantisk interoperabilitet

Den semantiska interoperabiliteten är det lager av interoperabilitet som denna utredning fokuserar mest på. När olika system delar samma semantiska förståelse minskar risken för felaktig tolkning av data och därmed möjligheten till misstag och förbättrar förutsättningarna att rapportera in uppgifter till exempelvis Socialstyrelsen. Nationella informationsmängder (NIMar) ska kunna användas som grund för att säkerställa att förståelsen för den information som ska återfinnas samt utbytas inom och mellan vård- och omsorgsgivare, ska tolkas lika och utbytas på ett standardiserat sätt. En NIM är en standardiserad beskrivning av hur en avgränsad informationsmängd bör dokumenteras på ett strukturerat och entydigt sätt, oberoende av i vilken del av vård och omsorg

den dokumenteras. NIMar ska kunna utgöra grunden för den semantiska tolkningen.

Teknisk interoperabilitet

Den fjärde och sista typen av förutsättning som måste finnas för att uppnå interoperabilitet är teknisk interoperabilitet. Det måste finnas regler och förutsättningar för att den information som är ändamålsenlig och strukturerad utifrån de tre överliggande typerna av interoperabilitet ska kunna göras tillgänglig och vid behov kunna utbytas elektroniskt mellan olika it-stöd. När de tekniska förutsättningarna för interoperabilitet beskrivs måste de juridiska, organisatoriska och semantiska förutsättningarna beaktas och införlivas. Nationella informationsmängder kan fungera som en gemensam referens för hur information kan uttryckas för att överbrygga barriärer som it-stöden ofta stöter på, och bidra till att information tolkas lika när den delas mellan verksamheter och system.

Socialstyrelsens hälsorelaterade klassifikationer ICF och KSI används i varierande grad

I kommunernas och privata aktörers digitala utveckling är det centralt att den dokumentation som skapas är ändamålsenlig och strukturerad. En gemensam informationsstruktur säkerställer att dokumentationen kan återanvändas och följa individen mellan olika aktörer. Därmed ökar säkerheten för patienter och brukare. Vidare underlättar strukturerad dokumentation kommunens kvalitetsarbete eftersom information kan sammanställas och analyseras för verksamhetsuppföljning och verksamhetsutveckling. Klassifikationer skapar förutsättningar för en ändamålsenlig och strukturerad dokumentation. Målet är att olika professioner och verksamheter i vård och omsorg ska använda gemensamma klassifikationer, begrepp och termer så långt det är möjligt. I SKRs rapport Basinformation i socialtjänsten, presenteras ett antal informationsmängder som syftar till att enhetliggöra dokumentationen och att öka interoperabiliteten i socialtjänsten. Bland annat bidrar rapporten med definitioner och förslag på värdemängder som används vid systematisk uppföljning samt visar om dessa kommer från ett befintligt kodverk, som exempelvis Klassifikation av kommunala insatser (KSI). Målsättningen med rapporten är inte att ersätta redan befintliga begrepp, termer, kodverk eller informationsspecifikationer och informationsmängder som huvudsakligen finns hos Socialstyrelsen. Den kan snarare ses som ett komplement för att tydliggör det som redan finns, och öka kommuners och systemleverantörers möjlighet att implementera värdemängderna i systemen [2].

Socialstyrelsen har ansvaret för flera nationella och internationella hälsorelaterade klassifikationer och inom socialtjänst används följande klassifikationer i varierande grad:

- Internationell klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa (ICF)
- Klassifikation av socialtjänstens insatser och aktiviteter (KSI)

Med klassifikationer kan personal inom vård och omsorg dokumentera information om patienter, klienter och brukare på ett strukturerat, systematiskt och enhetligt sätt. Klassifikationer syftar också till att underlätta jämförelser och sammanställningar av information. ICF och KSI används idag i ändamålsenlig strukturerad dokumentation inom socialtjänsten främst inom äldreomsorg och funktionshinderområdet för att möjliggöra semantisk interoperabilitet. I Socialstyrelsens informationsspecifikation för dokumentation inom socialtjänsten används både ICF och KSI.

Internationell klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa (ICF), är en av WHO:s huvudklassifikationer och erbjuder en struktur och ett gemensamt språk för att beskriva funktionstillstånd och funktionshinder i relation till hälsa. ICF kan användas för att beskriva individens funktionstillstånd, mål, behov och resultat (funktionstillstånd, målluppfyllelse). ICF används idag i strukturerad digital dokumentation inom socialtjänsten. Det varierar kraftigt både inom och mellan kommuner hur de använder ICF. År 2023 använde 24–73 procent av kommunerna ICF i sin myndighetsutövning, beroende på verksamhetsområde. Motsvarande nivå inom utförarverksamheten var 18–63 procent[3]. Det är framförallt inom äldreomsorg och funktionshinderområdet som flest kommuner använder ICF.

KSI har som övergripande mål att erbjuda en struktur och ett gemensamt språk för att beskriva de aktiviteter och insatser som utförs inom socialtjänsten enligt socialtjänstlagen (2001:453), SoL, samt LSS, LVU och LVM och som dokumenteras på individnivå i journalen eller akten. Tydligare beskrivningar av vilka insatser som beslutas och genomförs har betydelse för att öka den enskildes rättssäkerhet. De bidrar också till ökad kvalitet när det gäller att planera och genomföra en utredning och beslutad insats, och att följa upp och utvärdera resultatet för den enskilde. Användningen av KSI är, likt användningen av ICF, vanligast inom äldreomsorgen och funktionshinderområdet jämfört med övriga områden. Liksom ICF är användningen av KSI något högre i socialtjänstens myndighetsutövning än i utförarverksamheten. Runt 9–21 procent av kommunerna använder KSI i sin myndighetsutövning, beroende på verksamhetsområde. Motsvarande nivå inom utförarverksamheten är 7–17 procent.

Det finns få gemensamma specifikationer inom socialtjänsten

Myndigheten för digital förvaltning leder arbetet med att etablera en förvaltningsgemensam digital infrastruktur (Ena-Sveriges digitala infrastruktur) för att information ska kunna utbytas på ett säkert och effektivt sätt. En grundkomponent i arbetet som leds av E-hälsomyndigheten är nationella gemensamma e-hälsospecifikationer (NGS). I dagsläget finns få e-specifikationer inom socialtjänsten, Informationsspecifikation för dokumentation inom socialtjänsten och fyra nationella informationsmängder⁵ som Socialstyrelsen har tagit fram, men ingen med NGS-status. NGS skulle till exempel kunna användas som stöd att ställa krav gentemot leverantörerna av verksamhetssystem så att systemen konfigureras på ett ändamålsenligt sätt från början.

För att underlätta systematisk uppföljning med stöd av socialtjänstens verksamhetssystem pågår ett utvecklingsarbete som har initierats av SKR. Tillsammans med Inera⁶ och Adda⁷ har SKR tagit fram förslag på ett antal generella variabler för uppföljning som ska vara användbara för hela socialtjänsten. Förslagen på variabler är ordnade efter Socialstyrelsens process för handläggning och dokumentation, men har kompletterats med ett sjunde steg, Avsluta.

Figur 1. Processmodell för socialtjänst.

Variablerna som föreslås har så långt det har varit möjligt samordnats med BBIC och IBIC och finns att ladda ner på SKRs websida⁸. Detta är ett pågående projekt och är inte en helhetslösning utan kan ses som ett stöd för kommuner att komma igång med sin systematiska uppföljning. Det är dock inte säkert att dessa generella variabler kommer att stämma överens med eventuellt utökade rapporteringskrav till Socialstyrelsen. Beroende på vad kommunerna kommer att få för krav på rapportering till Socialstyrelsen kan det innebära både högre och lägre arbetsbörda för kommunerna.

⁵ NIM - Brukare (Socialtjänst), NIM - Åtgärd (Socialtjänst), NIM - Socialtjänstpersonal (Socialtjänst) och NIM - Organisation (Socialtjänst).

⁶ Inera är kommunernas och regionernas digitaliseringsbolag med uppdrag att utveckla välfärden

⁷ Adda är ett företag inom SKR som erbjuder tjänster och produkter inom hållbar försörjning, digitalisering och kompetensutveckling.

⁸ SKR. Generella variabler för uppföljning inom socialtjänsten. Hämtad 2024-03-14 från <https://skr.se/skr/integrationsocialomsorg/socialomsorg/uppfoljningsocialtjansten/generellvariableruppfoljningsocialtjanst.12518.html>

Kommunernas egna anpassningar försvårar möjligheten till enhetlighet

Socialtjänstens verksamhetssystem är ofta omfattande och komplexa eftersom arbetsprocesserna de ska stödja är många; myndighetsutövning, avgifter, ersättningar, e-tjänster, statistik, avvikelshantering, utbetalningar, uppföljning med mera. För alla 290 kommuner finns idag en handfull olika leverantörer av verksamhetssystem. Vissa kommuner har flera olika system och leverantörer av verksamhetssystem för olika verksamhetsområden. Det ökar komplexiteten och gör det svårt att enhetliggöra kommunernas data. Även om flera kommuner använder samma grundsystem ser upphandlingarna olika ut och oftast har kommunerna unika anpassningar av systemen som också försvårar möjligheten till enhetlighet. Ytterligare en aspekt att ta hänsyn till är dokumentationen i privata utförarens system, vilket bidrar till ännu ett lager av komplexitet. Ofta dokumenteras uppgifterna av den privata utföraren, men det är inget som kommunen tar del av. Detta har lyfts i flera sammanhang, exempelvis i dialog med SKR, i intervjuer med kommuner samt i enkätens fritextsvar. För att kommunerna ska kunna rapportera den typen av uppgifter behöver först frågan om hur uppgifterna ska samlas in från privata utförare till kommunerna lösas, både juridiskt och tekniskt. Brist på enhetlighet försvårar genomförandet av en ny inrapportering.

Kommunerna välkomnar gemensamma krav vid upphandling

Att upphandla verksamhetssystem har visat sig vara svårt och komplicerat. Idag saknas standardisering i systemen och kommunerna uppger att det är svårt att upphandla ett system som tillgodoser alla behov och efterfrågar nationellt stöd vid upphandling av verksamhetssystem.

Tillsammans med Adda och Inera samordnar SKR kommuner och leverantörsmarknaden för en mer effektiv utveckling av socialtjänstens verksamhetssystem. Målet är att ta fram gemensamma krav för upphandling och att ta fram gemensamma kommun- och branchstandarder för att öka enhetligheten inom och mellan kommuner samt för mer standardiserade verksamhetssystem⁹. Över 140 kommuner deltar i arbetet¹⁰.

⁹ Sveriges kommuner och regioner, SKR, Verksamhetssystem för socialtjänsten. Hämtad 2024-02-14 från

<https://skr.se/skr/integrationsocialomsorg/socialomsorg/digitaliseringinomsocialtjansten/verktygochutvecklingsarbeten/verksamhetssystemsocialtjansten.24311.html>

¹⁰ Sveriges kommuner och regioner, SKR, Deltagande kommuner i projektet för utveckling av verksamhetssystem för socialtjänsten. Hämtad 2024-02-26 från

<https://skr.se/skr/integrationsocialomsorg/socialomsorg/digitaliseringinomsocialtjansten/verktygochutvecklingsarbeten/verksamhetssystemsocialtjansten/deltagandekommunerprojektutvecklingverksamhetssystemsocialtjanst.64189.html>

Huvudsakligen automatisk inrapportering av uppgifter med viss handpåläggning

I både enkätundersökningen och intervjuerna framkom att majoriteten (över 80 procent) av kommunerna hämtar de uppgifter som ska rapporteras in till Socialstyrelsens register automatiskt från verksamhetssystemen. Med att automatiskt rapportera in uppgifter menas i det här sammanhanget att det går att få ut färdiga rapporter från kommunens verksamhetssystem, även om det kan krävas handpåläggning innan inrapportering till Socialstyrelsens register sker. Några kommuner uppger till exempel att de går igenom de uttagna rapporterna med handläggare för att hitta fel tillsammans, innan de skickar in rapporten till Socialstyrelsen. För alla intervjuade kommuner som hämtar rapporter automatiskt krävs någon typ av handpåläggning innan inrapportering till Socialstyrelsen kan ske. Majoriteten av dessa kommuner hanterar redigering av fel som skett vid registrering av beslut hos handläggare. Hos vissa kommuner görs även några få uträkningar manuellt, även om de huvudsakligen hämtar uppgifter automatiskt. De flesta intervjuade kommuner uppger att verksamhetssystemen är anpassade för att de i dag ska kunna få ut uppgifter som de är ålagda att rapportera in, men att det inte gäller för eventuellt nya uppgifter vid en utökad uppgiftsskyldighet.

De kommuner som huvudsakligen hämtar uppgifter manuellt uppger att orsaken främst är på grund av tekniska utmaningar i deras verksamhetssystem. Dessa kommuner har olika befolkningsstorlekar och tillhör olika geografiska områden.

Få uppgifter är strukturerat dokumenterade

Kommunernas förutsättningar att i dagsläget rapportera in ytterligare individuppgifter till Socialstyrelsens register för samtliga verksamhetsområden inom socialtjänsten har i enkäten och under intervjuerna delats in i två aspekter; dels förutsättningarna att i dagens system strukturerat dokumentera nedanstående uppgifter, dels förutsättningar att rapportera in samma uppgifter till Socialstyrelsens register. De uppgifter som diskuteras under intervjuerna och som även ligger till grund för enkäten är:

- insats
- orsak till insats
- behov av insats
- mål med insats
- måloppfyllelse av insats
- individstödande aktivitet
- resultat av insats
- anmälan, ansökan eller information på annat sätt
- vårdnadshavare (i de fall det är applicerbart)

- närstående inom missbruks- och beroendevård (i de fall det är applicerbart).

Både under intervjuerna och i enkätsvaren dyker frågor upp kring de föreslagna uppgifterna som diskuteras. Flera respondenter upplever det svårt att svara på frågor kring specifika uppgifter som exempelvis Måluppfyllelse och Individstödande aktivitet, och upplever att det varit svårt att förstå vad som menas med dessa uppgifter. Skillnaden mellan Behov av insats och Orsak till insats är en annan aspekt som upplevs otydlig och diskuteras. Utöver detta diskuterar flertalet respondenter vad som efterfrågas när det gäller Resultat av insats, där effekten av insatsen eller avslutande orsak är två alternativ. Flertalet respondenter lyfter att det antagligen går att få ut avslutande orsak i dagsläget men att det inte finns någon struktur kring effekt. Om tanken med Resultat av insats är att kunna mäta om en insats gett effekt är även tidsaspekten relevant att ta i beaktande. Respondenter lyfter att det kan skilja sig mellan effekt direkt efter avslutad insats och effekten efter tre månader, där den senare oftast är den aspekt som inte fångas upp i dagsläget.

I både enkätsvaren och intervjuerna framgår det liknande svar från kommunerna oavsett verksamhetsområde. De uppgifter som kommunen kan strukturerat dokumentera och rapportera inom ett verksamhetsområde kan de i många fall göra inom resterande verksamhetsområden. Resultaten följer ett mönster, med vissa undantag, där uppgifter som det finns förutsättningar att strukturerat dokumentera i dagsläget även har förutsättningar att rapportera in till Socialstyrelsen. Uppgifterna som kommunerna uppger att de oftast både kan strukturerat dokumentera och rapportera till Socialstyrelsen är insats och anmälan, ansökan eller information på annat sätt.

En majoritet av respondenterna menar att anledningen till att inte fler uppgifter kan rapporteras in till Socialstyrelsen är för att uppgifterna inte finns som strukturerad information i verksamhetssystemet men också på grund av tekniska utmaningar som till exempel att det inte finns en tillfredställande utdatafunktion i verksamhetssystemet.

De flesta kommunerna har fritextfält för de uppgifter som de inte har strukturerat dokumenterat och flertalet kommuner menar att det går att få fram många av uppgifterna men att det skulle krävas väldigt mycket jobb med dagens förutsättningar. Detta gäller kommuner oavsett kommunstorlek och geografisk placering.

Strukturerad dokumentation betyder olika saker för olika kommuner

Flera kommuner menar att det är svårt att förstå vad som åsyftas med strukturerat dokumenterat^{11, 12}.

Kommunerna dokumenterar alla uppgifter, och ofta enligt IBIC (Individens behov i centrum), men IBIC hanterar inte alla uppgifter som behöver dokumenteras, och inte alla verksamhetsområden i socialtjänsten. IBIC avser äldre- och funktionshinderområdet, såväl SoL som LSS, inklusive barn som får stöd utifrån en funktionsnedsättning. Dokumentationen ser olika ut, både mellan och inom kommunerna. Vissa kommuner menar att de strukturerat dokumenterar uppgifter eftersom de följer kodverk eller klassifikationer som exempelvis IBIC eller BBIC (Barns behov i centrum) även om det sker i fritext i verksamhetssystemet. Respondenterna berättar även att de försökte inkludera den här typen av uppgifter på ett strukturerat sätt i deras senaste upphandling med leverantörer, men att det då inte fanns en leverantör som kunde leverera detta. De uppfattar det som att leverantörer inte prioriterar frågan att utveckla funktioner som möjliggör strukturerad dokumentation av de föreslagna uppgifterna. Kommunerna har svårt att definiera sina behov och kravställa på ett sätt att leverantörerna förstår och kan konfigurera verksamhetssystemen på ett tillfredställande sätt. Ofta tvingas leverantörerna att tolka kraven vilket inte alltid resulterar i vad kommunen faktiskt behöver.

Nya funktioner i systemen och tydliga direktiv skulle förenkla omställningen

En generell uppfattning bland kommunerna är att det som skulle kunna förenkla inrapporteringen av uppgifter för kommunerna är om systemleverantörerna bygger om systemen eller på annat sätt anpassar systemet. En lagändring med krav på inrapportering av fler uppgifter tror flertalet kommuner skulle kräva att leverantörerna anpassar sina system. Flera kommuner tror dock att det skulle bli väldigt svårt att få in nya funktioner i sitt befintliga system om förslaget enbart kommer som rekommendation. Några kommuner lyfter att nationella grundprinciper för vad som ska rapporteras och hur dessa ska göras, med koder på nationell nivå, skulle förenkla vid deras strukturering och inrapportering av uppgifter.

¹¹ Med strukturerat dokumenterat menas att information om patienter och brukare ska ha dokumenterats på ett sätt att den är sökbar, kan delas, tolkas entydigt och sammanställas, vilket innebär att informationen har dokumenterats med enhetliga begrepp, termer och klassifikationer i en överenskommen struktur. /

¹² Socialstyrelsen, Ändamålsenlig och strukturerad dokumentation. För hälso- och sjukvården och socialtjänsten. Hämtad 2024-03-18 från <https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/regler-och-riktlinjer/juridiskt-stod-for-dokumentation/andamalsenlig-och-strukturerad-dokumentation/>

En vanlig åsikt som framförs i såväl enkätsvar och intervjuer som i dialog med leverantörer av verksamhetssystem är vikten av att involvera systemleverantörerna i dialogen för hur lagändringen skulle påverka systemen. Enligt leverantörerna av verksamhetssystem behöver de ibland upp till ett års framförhållning för att få en större förändring på plats. Kommunerna anser att det är viktigt att det finns en tydlighet från Socialstyrelsen i vad som ska rapporteras in och på vilket sätt, för att de lättare ska kunna ta med det i sin kravställning mot leverantörerna. Det har också framkommit att det finns ett organisatoriskt mellanrum¹³ mellan kommunerna och leverantörerna av verksamhetssystem[4]. Enligt Systemleverantörerna kan de med relativt enkla medel konfigurera systemen utifrån tydliga och väldefinierade krav/beställningar från kommunerna. Det organisatoriska mellanrummet uppstår när kommunerna enligt leverantörerna saknar kunskap om hur de ska kravställa dessa uppgifter för att verksamhetssystemet ska fungera på ett ändamålsenligt sätt. Kommunerna å andra sidan upplever att verksamhetssystemen inte alltid levererar det som kravställts. Detta glapp gör att leverantörerna av verksamhetssystem ofta tolkar kraven vilket kan resultera i att configurationen inte blir som kommunen förväntat sig.

Kostnader vid införandet av socialtjänstdataregisterlag

Det finns många osäkerheter avseende omfattningen av kostnaderna som kan uppstå vid ett eventuellt införande av en ny socialtjänstdataregisterlag. Den nya lagen skulle innebära en utökad uppgiftsskyldighet för kommunerna och skulle därmed bland annat kunna vara förknippad med ett ökat resursutnyttjande och utökade systemkrav från systemleverantörerna som levererar verksamhetssystemen till kommunerna. Med anledning av detta bedömer Socialstyrelsen att det inte är möjligt att på ett ändamålsenligt sätt redovisa specifika kostnader, utan istället redovisas olika räkneexempel som baseras på de kostnader som framkommit i data som har hämtats in genom intervjuer och enkäter. Osäkerheterna består bland annat i att:

- Kommunernas olika avtal med systemleverantörer där det kan skilja sig åt i vad som ingår i det befintliga priset vid en eventuell lagändring.
- Den uppskattade tidsåtgången för registrering och rapportering av nya individuppgifter vid en eventuell lagändring.
- Olika uppfattningar om huruvida den eventuella lagändringen skulle innebära behov av utbildning för medarbetarna, hur många som skulle behöva utbildas samt utbildningens omfattning.

¹³ Ett organisatoriskt mellanrum uppstår när en persons, grups eller organisations ansvar, befogenheter, ambitioner, kompetens, information etc. tar slut utan att någon annan persons, grups eller organisations tar vid. Det uppstår ett glapp, ett mellanrum i hur saker och ting har organiserats.

- Svansfrekvensen var låg för de enkätfrågor som handlade om att uppskatta tidsåtgång för rapportering av uppgifter, tidsåtgång för eventuell utbildning samt antalet personer i behov av utbildning.

Dessa osäkerheter, tillsammans med att det ännu inte är specificerat vilka ytterligare uppgifter som ska rapporteras i och med införandet av den nya socialtjänstdataregisterlagen, har lett till att de kostnader som presenteras i rapporten är grovt skattade. Räkneexempel, över vilka kostnader kravet på nya uppgifter att rapportera till Socialstyrelsen skulle kunna innebära, presenteras som scenarier för olika stora kommuner i slutet av avsnittet.

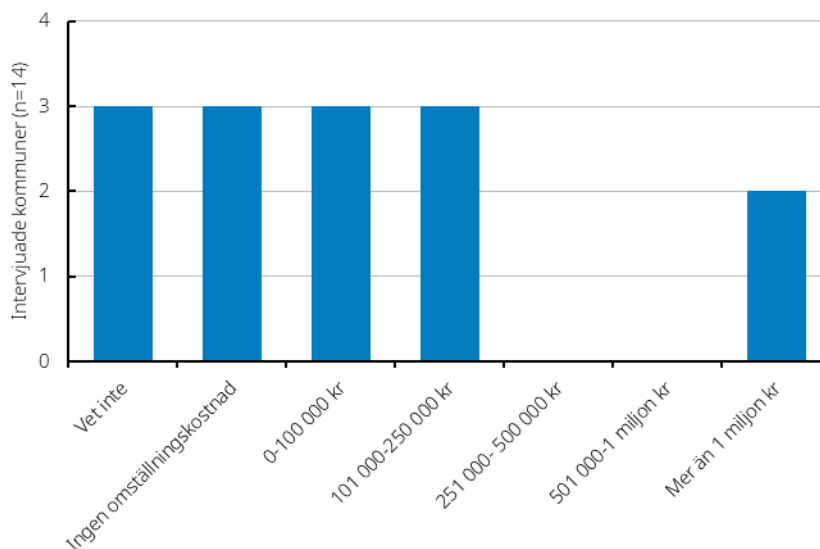
Svårt för kommunerna att uppskatta omställningskostnader

I intervjuerna ställdes frågan:

“Jämfört med idag, vilken omställningskostnad avseende kommunens verksamhetssystem uppskattar kommunen att utökad rapportering av ovanstående individuppgifter till Socialstyrelsens register i och med en utökad uppgiftsskyldighet skulle medföra?”

I figur 2 presenteras omställningskostnaden som kommunerna uppskattade.

Figur 2. Uppskattade omställningskostnader vid införandet av socialtjänstdataregisterlag

Tolkning av resultatet från figur 2 bör emellertid göras med stor försiktighet eftersom en majoritet av de intervjuade kommunerna inledde med att svara att de inte kunde uppskatta vilka kostnader den utökade uppgiftsskyldigheten skulle kunna innebära. Efter ett fördjupat resonemang uppgav dock majoriteten (11 av 14 kommuner) en grov

kostnadsuppskattning medan tre kommuner fortfarande inte kunde ange någon uppgift. Flera av kommunerna antog att om den utökade uppgiftsskyldigheten föranleddes av en lagändring skulle kostnaden för förändringar och uppdateringar i verksamhetssystemet bäras av systemleverantören. Majoriteten av kommunerna trodde inte att den utökade uppgiftsskyldigheten skulle innebära att ett nytt avtal med systemleverantören skulle behövas upprättas utan att det skulle kunna lösas genom tillägg i befintliga avtal. Vissa av kommunerna som deltog i intervjuerna saknade dock full inblick i och kunskap om exakt hur avtalen med systemleverantören var utformade. Ett fåtal av kommunerna angav dels att införandet av socialtjänstdataregisterlagen skulle innebära en initial fast omställningskostnad samt en löpande månadskostnad.

I enkäten som besvarades av resterande kommuner (n=163) ställdes ingen konkret fråga gällande vilken omställningskostnad kommunerna uppskattar att införandet av socialtjänstdataregisterlag skulle innebära. Detta då det fanns en stor osäkerhet kring vad exakt socialtjänstdataregisterlagen kommer att innebära vilket skulle kunna göra det svårt för kommunerna att estimerar en omställningskostnad utan att ha möjlighet att ställa följdfrågor.

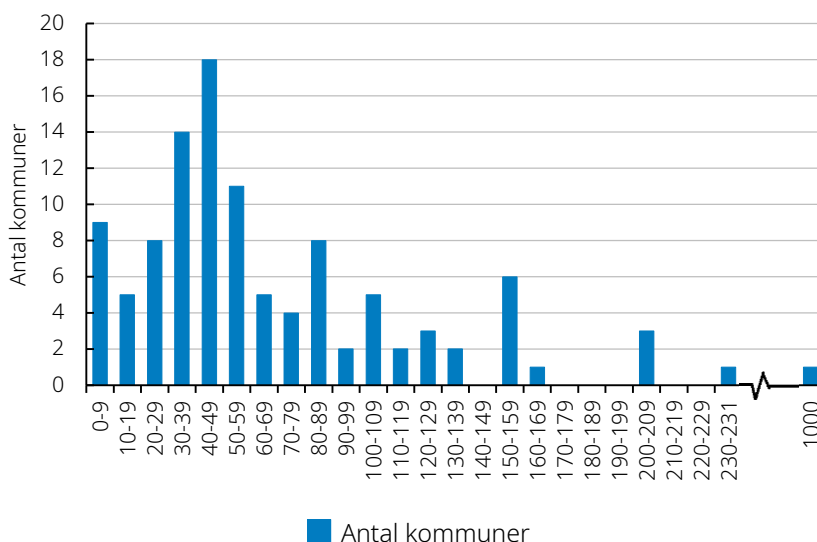
Tid för rapportering av uppgifter till Socialstyrelsen

I enkäten ställdes frågan:

“Hur mycket arbetstid lade kommunens personal sammanlagt på rapportering av socialtjänstens data till Socialstyrelsens register under 2022?”.

I figur 3 presenteras kommunernas uppskattade tidsåtgång för att dokumentation och rapportering av dessa uppgifter.

Figur 3. Antal timmar kommunerna lade på att rapportera in uppgifter till Socialstyrelsen 2022

Källa: Socialstyrelsen

Av de 177 kommuner som svarade på enkäten hade 108 stycken (61,6 procent) en uppfattning om tiden som lades ner medan resterande 69 kommuner (38,4 procent) valde att svara “*kan inte bedöma*”.

Medeltidsåtgången låg på 72 timmar och mediantiden på 48 timmar. Den stora skillnaden mellan medel- och mediantidsåtgång beror på att en kommun uppgav ett avvikande högt värde. I Socialstyrelsens intervjuer med kommunerna framkom att det var svårt för kommunerna att uppskatta hur mycket arbetstid de i dagsläget lägger för att rapportera in uppgifter till Socialstyrelsen. Vissa kommuner problematiserade kring hur frågan var formulerad och om de skulle räkna med passiv tid eller aktiv tid för rapporteringen. Med passiv tid menade kommunerna att det ibland tar lång tid för själva uppladdningen i Socialstyrelsens system. I det fall där 1000 timmar uppgavs, gavs motiveringen att det berodde på tidskrävande arbetsmoment för att samla in och skicka statistik samt extra arbetsmoment som behövdes bara för att skapa mätbara datapunkter för statistik till Socialstyrelsen.

Vidare i enkäten ställdes frågan:

“Jämfört med idag, totalt hur många extra timmar per månad skulle krävas för att månadsvis rapportera in ovanstående individuppgifter till Socialstyrelsens register i och med en utökad uppgiftsskyldighet enligt beskrivning ovan?”

Flera kommuner angav att det inte skulle innebära extra tid för att rapportera uppgifterna till Socialstyrelsen, men att det kommer att innebära extra tid för att dokumentera efterfrågade uppgifter på ett strukturerat sätt som gör dem möjliga att rapportera. Några kommuner uppgav att det på lång sikt skulle

kunna bli tidssparande när det nya systemet väl är på plats och nya rutiner har skapats. De flesta kommunerna upplevde dock att det var den strukturerade dokumentationen som skulle innebära extra tidsåtgång initialt.

På grund av osäkerheten kring hur många extra timmar det skulle innebära för kommunerna att rapportera uppgifter i och med införandet av socialtjänstdataregisterlagen svarade endast 29 av de 177 kommunerna (16,4 procent) på den här frågan i enkäten, medan resterande 148 kommuner (83,6 procent) valde att svara ”*kan inte bedöma*”. Variation i kommunernas svar var stor, 0–880 extra timmar utöver den tid de i dagsläget lägger på att rapportera till Socialstyrelsen. En majoritet av de svarande kommunerna uppgav att det rörde sig om 1–9 extra timmar och i det extremfall där 880–889 extra timmar angavs, uppgav kommunen att nya krav på uppgifter att rapportera till Socialstyrelsen skulle innebära ytterligare 1 timmes arbetstid för varje medarbetare som dokumenterar uppgifter. Den genomsnittliga uppgivna tidsåtgången låg på 69 timmar och mediantiden på 16 timmar. Den stora skillnaden mellan medel- och mediantidsåtgången beror på att en kommun uppgav ett avvikande högt värde.

I intervjuerna med Socialstyrelsen fick även de 14 slumpmässigt utvalda kommunerna frågan om hur många extra timmar de uppskattade att det skulle ta jämfört med idag för att månadsvis rapportera in uppgifter till Socialstyrelsens register i och med införandet av socialtjänstdataregisterlagen och det utökade krav på rapportering av uppgifter till Socialstyrelsen. Sju av kommunerna svarade att de inte kunde bedöma hur många extra timmar som skulle krävas. Det fanns flera anledningar till att detta, men en vanligt förekommande anledning var att det berodde på om systemleverantören kunde tillhandahålla möjligheten att hämta de utökade uppgifterna direkt från systemet, vilket är en förutsättning för att kommunerna ska kunna rapportera in uppgifter till Socialstyrelsen.

Kostnader för tid att rapportera

Kostnaden för den tid det skulle ta för kommunernas personal att rapportera uppgifter till Socialstyrelsen i och med utökade krav att rapportera uppgifter till Socialstyrelsen som införandet av socialtjänstdataregisterlag skulle innebära är svår att uppskatta. Kostnaden är beroende av flera olika faktorer, till exempel vilken yrkeskategori som sköter rapporteringen av data och kommunernas avtal med systemleverantörer när det kommer till anpassningar av verksamhetssystemet. Baserat på svaren på enkätfrågorna, och medel- och mediantid, estimeras tidsåtgången till mellan två och nio arbetsdagar per år för kommunerna. I intervjuerna framkom att olika yrkeskategorier i kommunerna ansvarar för att rapporterar in data till Socialstyrelsen, vanligt förekommande var systemadministratörer eller systemförvaltare. Mot bakgrund av att vissa kommuner även inkluderat tid för strukturerad dokumentation av de uppgifter som införandet av socialtjänstdataregisterlagen skulle innebära redogörs även lönekostnader

för yrkeskategorin socialsekreterare. Lönekostnader för systemadministratörer, systemförvaltare och socialsekreterare inom offentlig sektor har hämtats från SCB¹⁴ och presenteras i tabell 4.

Tabell 4. Lönekostnader för yrkeskategorier offentlig sektor

Yrkeskategori	Månadslön, kr	Månadslön, kr inkl. socialavgifter och tillägg*	Timlön, kr
Systemförvaltare m.fl.	45 600	83 904	524
Systemadministratörer	42 400	78 016	488
Socialsekreterare	37 400	68 816	430

Källa: SCB:s lönestatistik 2022* Den genomsnittliga lönekostnaden multipliceras med schablonvärdet 1,84. Schablonen inkluderar semesterersättning på 12 %, arbetsgivaravgifter på 31,42 % samt en overheadkostnad på 25 %. Ekonomiska effekter av nya regleringar, Tillväxtverket, 2017 s. 16.

Baserat på lönestatistik från SCB har Socialstyrelsen tagit fram ett räkenexempel över de eventuella administrativa kostnader som ett införande av en socialtjänstdataregisterlag kan komma att innebära. Uppskattningen av den genomsnittliga kostnaden för en kommun presenteras i tabell 5.

Tabell 5. Uppskattning av genomsnittskostnad för den extra tid kommunens personal skulle behöva lägga på rapportering av data, per kommun per år

Yrkeskategori	Uppskattad kostnad för 16 timmar, kr*	Uppskattad kostnad 69 timmar, kr**
Systemförvaltare m.fl.	8384	36 156
Systemadministratörer	7808	33 672
Socialsekreterare	6880	29 600

*16 timmar representerar mediantiden

**69 timmar representerar den genomsnittliga tidsåtgången

Behov av utbildning av kommunens personal

I enkäten ställdes frågan:

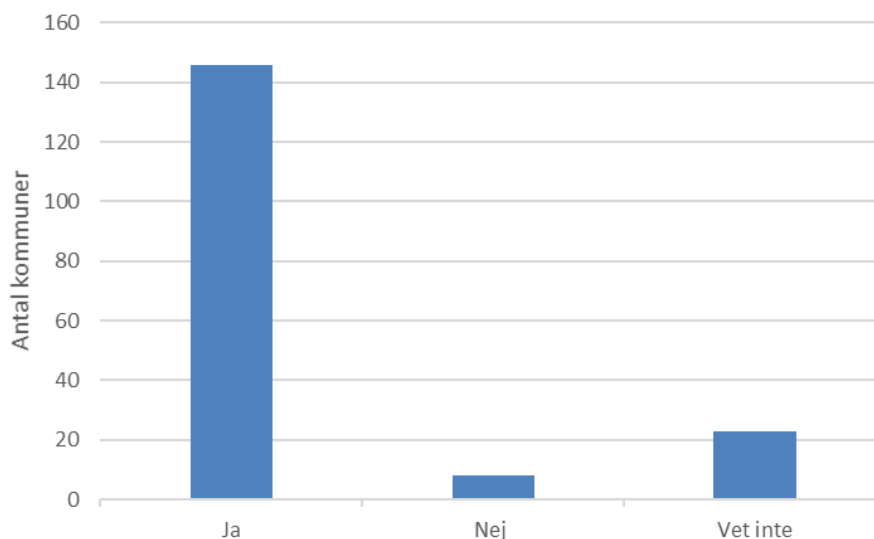
“Kommer det att krävas utbildning av kommunens personal om kommunerna får utökat rapporteringsansvar till Socialstyrelsens register enligt beskrivning ovan?”.

Majoriteten, 146 av de 177 svarande kommunerna (83,1 procent), svarade att det kommer att finnas ett behov av utbildning av kommunens personal i

¹⁴ SCB <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/arbetsmarknad/loner-och-arbetskostnader/lonestrukturstatistik-statlig-sektor>

och med införandet av socialtjänstdataregisterlag medan 23 kommuner (4,5 procent) svarade "vet inte".

Figur 4. Hur kommunernas uppskattar behov av utbildning för personal i och med införandet av socialtjänstdataregisterlag

Dels rör det sig om utbildning för den personal som arbetar med inrapportering av data, det vill säga de personer som plockar ut data från verksamhetssystemet och sedan rapporterar in data till Socialstyrelsen men också om utbildning av handläggare och andra personer som ansvarar för dokumentation av uppgifter. Det framkommer i intervjuerna att det finns ett stort utbildningsbehov bland medarbetare som dokumenterar dagligen inom socialtjänsten, det vill säga de som arbetar ute i verksamheterna. Att införa strukturerad dokumentation kan innebära stora förändringar i deras arbete framöver. Det framkom även i intervjuerna att det skulle vara fördelaktigt om utbildningsinsatser skulle kunna samordnas på nationell nivå.

Eftersom det behöver utredas vidare inom vilka områden kommunernas personal skulle behöva utbildas är det svårt för Socialstyrelsen att uppskatta kostnader för eventuell framtagande av utbildning. Även om verksamhetssystemen anpassas för att hålla samma information på samma sätt behöver lokala anpassningar göras eftersom det ändå finns andra skillnader mellan kommunernas olika system. En nationell utbildning tar heller inte höjd för lokala rutiner eller andra uppgifter som kommunen behöver dokumentera lokalt. När myndigheten tar fram utbildningar görs det ofta tillsammans med underleverantörer. Underleverantörernas kostnader varierar beroende på om det är en enklare variant eller en mer omfattande utbildning. Utöver denna kostnad tillkommer en kostnad för persondagar för personal vid myndigheten. Socialstyrelsen bedömer att det i dagsläget inte är relevant eller möjligt att mer specifikt redovisa kostnader för framtagande av utbildning.

Ovisshet i uppskattning av antalet utbildningstimmar

De kommuner som svarade att det kommer att finnas ett utbildningsbehov av personal i och med införandet av socialtjänstdataregisterlag fick följande följdfråga:

“Uppskatta det totala antalet utbildningstimmar som kommer att krävas per person”.

Totalt var det 33 kommuner (18,6 procent), som svarade på frågan medan de resterande 258 (81,4 procent) valde att inte svara. Behovet av antalet utbildningstimmar uppskattades till i genomsnitt 5 (mediantid 4) timmar per person, med ett spann på mellan 1 och 16 timmar per person.

Baserat på informationen i tabell 4 har Socialstyrelsen tagit fram ett exempel på uppskattning av kostnaden per person för den arbetstid som behövs för att personalen ska genomgå utbildningen, detta presenteras i tabell 6.

Tabell 6. Exempel på kostnad för personalens arbetstid beroende på utbildningslängd och yrkeskategori, kr per person

Yrkeskategori	Uppskattad kostnad för 1 timmes utbildning, kr*	Uppskattad kostnad för 5 timmars utbildning, kr**	Uppskattad kostnad för 16 timmars utbildning, kr***
Systemförvaltare m.fl.	524	2 620	8 384
Systemadministratörer	488	2 440	7 808
Socialsekreterare	430	2 150	6 880

*1 timme representerar den lägsta noterade tidsåtgången

**5 timmar representerar genomsnittstiden

***16 timmar representerar den högsta noterade tidsåtgången

Ovisshet i uppskattning antalet personer som behöver utbildas

De kommuner som svarade att det finns ett utbildningsbehov av personal i och med införandet av socialtjänstdataregisterlag fick även följdfrågan “Uppskatta hur många personer i kommunen som kommer att behöva gå utbildning”. Totalt var det 58 kommuner (32,7 procent) som svarade på frågan. Svaren varierade från två personer till 1 800 personer. I intervjuerna var variationen av antalet personer som skulle behöva utbildning ännu större, från två och 20 000. Den kommun som i intervjun uppskattade utbildningsbehovet till 20 000 timmar såg ett behov av att utbilda samtlig personal i kommunen. Generellt framkom det en stor tolkningsvariation av

frågan kring antal personer, i intervjuerna, där vissa kommuner tolkade frågan att endast handla om behov av utbildning av de personer som arbetar med inrapportering av data till Socialstyrelsen medan andra även inkluderade personer som arbetar med att dokumentera uppgifter.

Socialstyrelsen bedömer att det inte är möjligt att dra några slutsatser kring hur många personer som skulle behöva utbildas i och med införandet av socialtjänstdataregisterlag utan att detta måste utredas ytterligare.

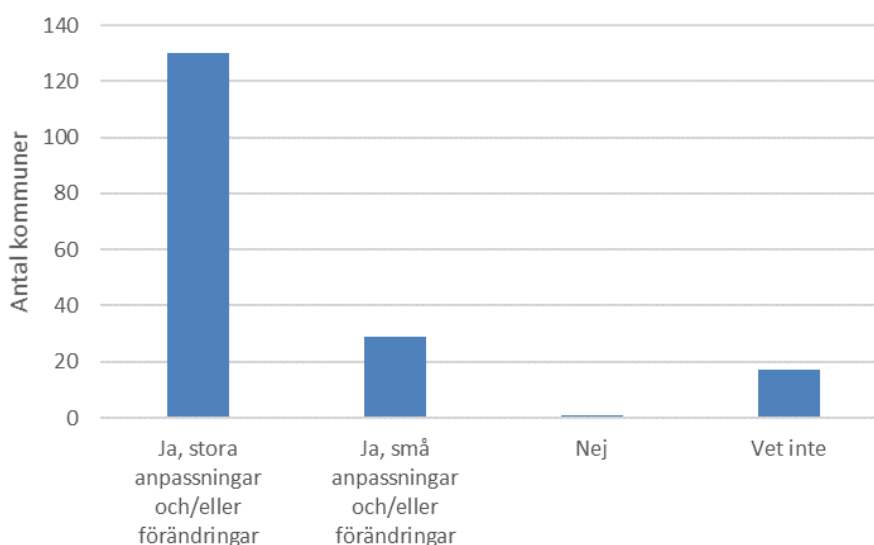
Behov av anpassning av verksamhetssystem

I enkäten ställdes frågan:

“Kommer det att krävas anpassningar och/eller förändringar av det verksamhetssystem som er kommun använder för in- och utrapportering av uppgifter om kommunerna får utökad uppgiftsskyldighet till Socialstyrelsens register enligt beskrivning ovan?”.

Majoriteten av kommunerna som svarade på enkäten (n=130, 73,4 procent), svarade att stora anpassningar och/eller förändringar av verksamhetssystemet kommer att vara nödvändiga och 29 kommuner (16,4 procent) små anpassningar/förändringar. En kommun (0,6 procent) svarade att anpassningar av verksamhetssystemet inte kommer att vara nödvändiga medan 17 kommuner (9,6 procent) svarade “*vet inte*” (se figur 5).

Figur 5. Kommunernas uppskattning av behov av anpassningar av verksamhetssystemet i och med införande av socialtjänstdataregisterlag

Att majoriteten av kommunerna svarar att de uppskattar att införandet av socialtjänstdataregisterlag kommer att innebära stora anpassningar av verksamhetssystemet behöver inte nödvändigtvis betyda ökade kostnader för kommunerna, eftersom det är avhängigt det avtal kommunerna har med leverantören av verksamhetssystem.

I de intervjuer som Socialstyrelsen haft med kommunerna framkom det att det är svårt för kommunerna att estimerar hur stora förändringar eller anpassningar av verksamhetssystemet införandet av socialtjänstdataregisterlag skulle innebära och liknande svar gavs i dialog med leverantörerna av verksamhetssystem. Ett fåtal av kommunerna uppfattade att det mesta av informationen redan finns strukturerad och att det därför inte skulle innebära stora förändringar av systemet medan andra kommuner angav att det saknas ett strukturerat sätt att fylla i den information som efterfrågas i och med förslaget i betänkandet Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag.

Hög arbetsbörda på kort sikt vid ny uppgiftsskyldighet

Socialstyrelsen är enig med utredningen Framtidens socialtjänst om att införandet av en socialtjänstdataregisterlag initialt kommer att innebära ett merarbete för kommunerna med de anpassningar av verksamhetssystem som måste göras i och med förändringar av dokumentationen av uppgifter[1]. Hur arbetsbördan kommer att påverkas på lång sikt är dock mer osäkert. Majoriteten av kommunerna som deltagit i intervjuerna uppfattar att det kommer leda till en ökad arbetsbörda även på lång sikt medan ett fåtal av kommunerna ser en minskad arbetsbörda på sikt. Socialstyrelsen finner liksom utredningen Framtidens socialtjänst att det är svårt att beräkna de exakta kostnader för kommunerna då avtal mellan kommuner och systemleverantörer har utformats olika, har olika kontraktperioder och huruvida avtalet täcker eventuella förändringar som kan behöva göras med anledning av författningsändringar.

Räkneexempel över kostnader vid införandet av ny socialtjänstdataregisterlag

Nedan presenteras fyra olika scenarier för att uppskatta kostnaderna som en skyldighet att rapportera in nya uppgifter till Socialstyrelsen skulle kunna innebära för en liten, medelstor och stor kommun samt för riket. Eftersom det har framkommit i intervjuerna att kommunerna står inför olika utmaningar har två olika faktorer använts ”kommun med större anpassningsbehov” och ”kommun med mindre anpassningsbehov” för

respektive scenario. Befolkningsstatistik har hämtats från SCB och antalet socialsekreterare per kommun har hämtats från SKR:s databas Kolada. I tabell 7 presenteras ett räkneexempel med kostnader som krav på att rapportera in nya uppgifter till Socialstyrelsen skulle kunna innebära för en liten kommun med cirka 5 000 invånare. Antaganden har gjorts om kommunernas olika behov, baserat på enkätsvaren och intervjuerna.

Tabell 7. Räkneexempel över kostnader som krav på utökad rapportering skulle kunna innebära för en liten kommun

	Kommun med större anpassningsbehov	Kommun med mindre anpassningsbehov
Verksamhetssystem, kr	100 000	50 000
Utbildningstimmar*, antal	5	1
Socialsekreterare, antal	20	20
Timkostnad/person**, kr	430	430
Kostnad utbildning, kr	43 000	8 600
Ökad tidsåtgång för dokumentation***, timmar år 1	960	240
Timkostnad/person**, kr	430	430
Kostnad dokumentering, kr	412 800	103 200
Totala kostnader, kr	555 800	161 800

*1 timme representerar den lägsta noterade tidsåtgången och 5 timmar genomsnittstiden, baserat på enkätsvaren

** Källa: SCB:s lönestatistik 2022* Den genomsnittliga lönekostnaden multipliceras med schablonvärdet 1,84. Schablonen inkluderar semesterersättning på 12 %, arbetsgivaravgifter på 31,42 % samt en overheadkostnad på 25 %. Ekonomiska effekter av nya regleringar, Tillväxtverket, 2017 s. 16

***960 timmar är baserat på antagandet om 4 timmars extra arbetstid per medarbetare och månad, medan 240 representerar antagandet om 1 timmes extra arbetstid per medarbetare och månad

I tabell 8 har siffrorna anpassats till att representera en medelstor kommun med cirka 36 000 invånare uppdelat på huruvida kommunen skulle ha stora eller små anpassningsbehov. Antaganden har gjorts om kommunernas olika behov, baserat på enkätsvaren och intervjuerna.

Tabell 8. Räkneexempel över kostnader som krav på utökad rapportering skulle kunna innebära för en medelstor kommun

	Kommun med större anpassningsbehov	Kommun med mindre anpassningsbehov
Verksamhetssystem, kr	250 000	100 000

Kommunernas förutsättningar och behov inför införandet av en socialtjänstdataregisterlag

	Kommun med större anpassningsbehov	Kommun med mindre anpassningsbehov
Utbildningstimmar*, antal	5	1
Socialsekreterare, antal	80	80
Timkostnad/person**, kr	430	430
Kostnad utbildning, kr	172 000	34 400
Ökad tidsåtgång för dokumentation***, timmar år 1	3 840	960
Timkostnad/person**, kr	430	430
Kostnad dokumentering, kr	1 651 200	412 800
Totala kostnader, kr	2 073 200	547 200

*1 timme representerar den lägsta noterade tidsåtgången och 5 timmar genomsnittstiden, baserat på enkätsvaren

** Källa: SCB:s lönestatistik 2022* Den genomsnittliga lönekostnaden multipliceras med schablonvärdet 1,84. Schablonen inkluderar semesterersättning på 12 %, arbetsgivaravgifter på 31,42 % samt en overheadkostnad på 25 %. Ekonomiska effekter av nya regleringar, Tillväxtverket, 2017 s. 16

***3 840 timmar är baserat på antagandet om 4 timmars extra arbetstid per medarbetare och månad, medan 960 representerar antagandet om 1 timmes extra arbetstid per medarbetare och månad

I tabell 9 har siffrorna anpassats till att representera en stor kommun med cirka 100 000 invånare uppdelat på huruvida kommunen skulle ha stora eller små anpassningsbehov. Antaganden har gjorts om kommunernas olika behov, baserat på enkätsvaren och intervjuerna.

Tabell 9. Räkneexempel över kostnader som krav på utökad rapportering skulle kunna innebära för en stor kommun

	Kommun med större anpassningsbehov	Kommun med mindre anpassningsbehov
Verksamhetssystem, kr	1 000 000	250 000
Utbildningstimmar*, antal	5	1
Socialsekreterare, antal	400	400
Timkostnad/person**, kr	430	430
Kostnad utbildning, kr	860 000	172 000
Ökad tidsåtgång för dokumentation***, timmar år 1	19 200	4 800
Timkostnad/person**, kr	430	430

	Kommun med större anpassningsbehov	Kommun med mindre anpassningsbehov
Kostnad dokumentering, kr	8 256 000	2 064 000
Totala kostnader, kr	10 116 000	2 486 000

*1 timme representerar den lägsta noterade tidsåtgången och 5 timmar genomsnittstiden, baserat på enkätsvaren

** Källa: SCB:s lönestatistik 2022* Den genomsnittliga lönekostnaden multipliceras med schablonvärdet 1,84. Schablonen inkluderar semesterersättning på 12 %, arbetsgivaravgifter på 31,42 % samt en overheadkostnad på 25 %. Ekonomiska effekter av nya regleringar, Tillväxtverket, 2017 s. 16

***19 200 timmar är baserat på antagandet om 4 timmars extra arbetstid per medarbetare och månad, medan 4 800 representerar antagandet om 1 timmes extra arbetstid per medarbetare och månad

I tabell 10 har siffrorna anpassats till att representera hela riket. Antaganden har gjorts om kommunernas olika behov, baserat på enkätsvaren och intervjuerna.

Tabell 10. Räkneexempel över kostnader som krav på utökad rapportering skulle kunna innebära för riket

Verksamhetssystem, kr	130 950 000
Utbildningstimmar*, antal	5
Socialsekreterare, antal	23 000
Timkostnad/person**, kr	430
Framtagande av utbildningsmaterial, kr	1 000 000
Kostnad utbildning, kr	50 450 000
Ökad tidsåtgång för dokumentation***, timmar år 1	552 000
Timkostnad/person**, kr	430
Kostnad dokumentering, kr	237 360 000
Totala kostnader, kr	418 760 000

*5 timmar representerar genomsnittstiden, baserat på enkätsvaren

** Källa: SCB:s lönestatistik 2022* Den genomsnittliga lönekostnaden multipliceras med schablonvärdet 1,84. Schablonen inkluderar semesterersättning på 12 %, arbetsgivaravgifter på 31,42 % samt en overheadkostnad på 25 %. Ekonomiska effekter av nya regleringar, Tillväxtverket, 2017 s. 16

***Baserat på antagandet om 4 timmars extra arbete per medarbetare och månad för hälften av kommunerna och 1 timmes extra arbetstid per medarbetare och månad för andra hälften

Dessa räkneexempel ska tolkas med försiktighet eftersom de huvudsakligen baseras på antaganden. När det finns en mer konkret bild över vilka uppgifter som ska rapporteras in till Socialstyrelsen, och hur detta ska gå till, bedömer vi att beräkningarna för kostnader bör ses över och vid behov uppdateras.

Ett generellt välkomnande av en utökad uppgiftsskyldighet

En majoritet av de intervjuade kommunerna ställer sig positivt till en lagändring och en utökad uppgiftsskyldighet. Respondenterna anser att mer statistik är positivt för att kunna jämföra med resultat över tid för kommunen och att det även ställer högre krav på verksamheter och handläggare. De anser att det finns många fördelar för kommunen med bättre information och bättre data, där det vore positivt att se exakt vilka insatser som ger vilka resultat. Det kan i sin tur ge indikationer på om kommunen lägger resurser på rätt saker, vilket möjliggör bättre anpassningar av insatser och därmed mer positiva resultat i längden. Flera respondenter skulle även vilja jämföra sig med andra kommuner och upplever att det i dagsläget kan vara svårt att veta hur andra kommuner jobbar.

I intervjuer med flera kommuner lyfts också en oro att denna lagändring skulle medföra en ökad arbetsbörda, även om statistiken i sig är positiv.

Det finns ett behov av nationellt stöd, framför allt kring samordning av dokumentation

Vid fråga om kommunerna skulle behöva något nationellt stöd för att klara av en förändring med ökade krav på rapportering till Socialstyrelsen anser en majoritet av respondenterna att det behövs. Flera kommuner önskar en tydlighet kring definitioner och begrepp för att undvika begreppsförvirring. De önskar även ett förtydligande om vad Socialstyrelsen vill ha ut av de nya uppgifterna och de data som efterfrågas. En kommun nämner även att det var väldigt uppskattat med IBIC och den strukturen på nationell nivå. En annan kommun anser även att förtydliganden vid de olika begreppen är bra vid kravställning mot leverantörer vilket de skulle uppskatta.

Övriga önskemål om nationellt stöd som efterfrågas i intervjuerna och öppna svar från enkäten är:

- Webbutbildning
- Dokument som är lätta att ta till sig för att enkelt förstå vad en eventuell lagändring skulle innebära.
- Informationsträff där personal hos kommunerna har möjlighet att få förhandsinformation om vilken betydelse och vilka vinster denna utökade uppgiftsskyldighet skulle innebära.
- Nationell samordning eller styrning gällande kravställan gentemot systemleverantörerna.
- Ekonomiskt stöd i omställningsarbetet.

Det finns en problematik i tolkning av de föreslagna uppgifterna

Under intervjuerna och i öppna frågor i enkäten lyfter flera respondenter att det är viktigt att veta syftet med data och förstå vad uppgifterna ska användas till samt varför uppgifterna efterfrågas. Flera av de föreslagna uppgifterna kan även ge data som, enligt respondenterna, inte ger så mycket eget värde.

Det finns även viss problematik med de föreslagna uppgifterna, exempelvis måluppfyllelse av insats. En kommun poängterar att de ofta jobbar med mål kopplat till individen och inte insatsen. Detta medför att samma insats kan ha många olika typer av mål baserat på vem insatsen ges till, och flera olika typer av insatser kan över tid behövas för att uppnå ett mål för en individ. Kommunen ger exempel på placering av barn när en mamma ligger på sjukhus ett par dagar i förhållande till ett barn som placeras över lång tid eftersom föräldrarna inte kan ta hand om barnet. Målet kan ha uppnåtts i båda fallen för insatsen, men respondenten menar att det säger väldigt lite om hur väl verksamheten har lyckats. Aggregerad statistik på måluppfyllelse av en insats kan därför bli svårtolkad. Utöver att det är svårt att följa måluppfyllelse för en insats menar respondenten även att det kan vara svårt att hitta gemensamma grundprinciper för dokumentation kring målsättning kommuner emellan, med samma argumentation att målsättning skiljer sig väldigt mellan individer som får insatsen.

Ett dilemma som lyfts under intervjuer är att resultatet för en insats och individ kommer väldigt sent tidsmässigt och kan för vissa områden mätas långt efter avslutad insats. Inom omsorgen kan det behöva göras flera gånger under tiden, beroende på vilka mål som satts upp för stödet. Detta gör att tidsaspekten för resultat av insats är relevant och om det vid en utökad uppgiftsskyldighet efterfrågas att rapportera in resultat under pågående insats, vid avslut eller en viss tid efter avslutad insats.

Ytterligare en tanke som lyfts i intervjuerna är huruvida resultat av insats syftar till avslutsorsak eller effekt. Här skiljer det sig mellan de olika verksamhetsområdena inom socialtjänsten. För barn och unga är ofta målet att personen ska bli självständig och insatser inte behövas, medan för funktionshinderområdet är behovet ofta livslångt, och de mål som sätts handlar om att bli så självständig som möjligt, eller bibehålla de resurser personerna har.

Insatser med kvalitet handlar både om effekten för brukaren och hur insatsen utförs. En kommun upplever att det ofta efterfrågas servicemål (exempelvis hur insatsen utförts eller omfattning) från politiken i vad som redovisas och inte effektmål, som handlar om nyttan av insatsen för brukaren. Personen hoppas kunna bidra till att fokuset kring vilken typ av mått som efterfrågas

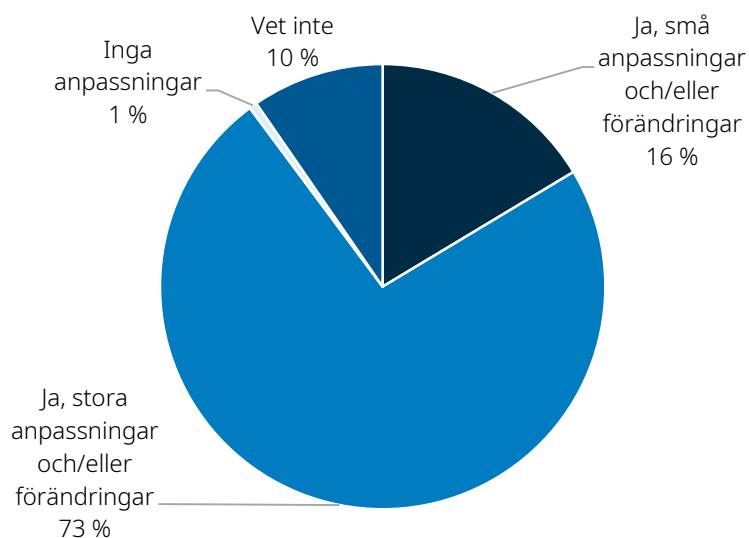
flyttar från service, som exempelvis antal dagar för att få försörjningsstöd, till att effekten av olika insatser efterfrågas och mäts.

Verksamhetssystemen – en viktig aspekt

Kommunerna är väldigt beroende av sina verksamhetssystem, vilket framgår av såväl enkätsvaren som av intervjuerna. Några kommuner har i dagsläget inte möjlighet att automatiskt hämta uppgifter från systemet. Vidare nämner många kommuner att dagens förutsättningar att strukturerat dokumentera de föreslagna uppgifterna baseras på de tekniska begränsningar som finns i deras verksamhetssystem. Många tror inte heller att de skulle klara av att rapportera in fler uppgifter än de gör idag på ett strukturerat sätt utan att verksamhetssystemen skulle behöva anpassas. Detta tyder på att det inte bara fattas förutsättningar i dagsläget att strukturerat dokumentera uppgifterna i verksamhetssystemen utan att det även skulle krävas ytterligare åtgärder vid en utökad rapporteringskrav.

I kartläggningen över kommunernas förutsättningar och behov framkommer att vissa kommuner har förutsättningar att strukturerat dokumentera uppgifter, men att de inte kan sammanställa uppgifterna i rapporter, vilket innebär att de inte kan använda uppgifterna för statistiska ändamål. Enligt kommunerna krävs det att verksamhetssystemen först konfigureras till att kunna hantera ett strukturerat sätt att dokumentera uppgifter och därefter även sammanställa föreslagna uppgifter för att kommunerna ska kunna rapportera denna typ av data. Detta kräver stora förändringar i majoriteten av kommunernas system (se figur 6).

Figur 6. Anpassningar av verksamhetssystem vid utökad uppgiftsskyldighet.

Källa: Socialstyrelsen

Frågorna har i vissa fall tolkats olika vilket kan påverka resultatet

Ur intervjuerna framgår att det upplevs svårt att tyda vad som menas med att strukturera dokumentera uppgifter. I någon intervju har kommunen tänkt att de strukturerar uppgifterna när de följer IBIC, även om det i verksamhetssystemet är fritextsvar, medan andra kommuner har tolkat det som att de inte strukturerat dokumenterar med fritextsvar. Ytterligare någon kommun lyfter att även om de följer IBIC så har de inte en enhetlig bild av hur exakt det ska användas och därför inte anser sig strukturerat dokumentera uppgifterna. Detta indikerar att kommuner, både i intervjuerna och enkäten kan svara olika även om de har samma förutsättningar i sina system.

Vidare är även frågan kring huruvida kommunerna idag kan hämta ut uppgifter automatiskt ur sina verksamhetssystem eller om de behöver göra det manuellt en fråga som de menar är svår att svara på. Detta kan medföra att kommunerna svarat olika även kring denna fråga.

För varje intervjuad kommun har de inom kommunen använt samma systemleverantör, vilket inte är fallet i alla kommuner. Vidare skiljer det sig stort hur kommunerna är organiserade, något som påpekas vid flera tillfällen. En annan kommun, en av de kommuner där två intervjuer genomfördes, poängterar att svar kan skilja sig inom kommunen eftersom vissa svar gäller enskilda verksamhetsområden och ofta olika förvaltningar. Dessa aspekter är något som kan påverka hur kommunerna svarat.

Slutsatser

Uppdragets syfte är att bidra med kunskap om vilka strukturella, tekniska och ekonomiska förutsättningar kommuner har att hantera med anledning av bland annat utökad insamling till Socialstyrelsens register och anpassning till en ny socialtjänstdataregisterlag. Som nämnts tidigare i rapporten finns redan olika stöd och verktyg från exempelvis Socialstyrelsen, SKR och E-hälsomyndigheten, men efterfrågan är stor och det efterfrågas mer stöd till kommunerna. Vidare behöver frågan om hur uppgifter som registreras hos privata utförare ska kunna samlas in till Socialstyrelsen lösas, både praktiskt och juridiskt.

Vår bedömning är att kommunerna idag har stora utmaningar med att klara en utökad rapportering både vad gäller ett brett införande av strukturerad dokumentation och nya tekniska förutsättningar.

Ändamålen behöver vara i fokus

Socialstyrelsen menar att i registersammanhang kan tillgången på adekvata och objektiva uppgifter med fokus på vad som hänt, när och varför över tid vara tillräckligt för att tillsammans med andra länkningsbara individuppgifter kunna användas till att undersöka, beskriva och följa upp socialtjänsten. Det är viktigt med tydlighet om vilka uppgifter som är nödvändiga för det nationella statistiska ändamålet. Alla uppgifter som det kan finnas behov av i verksamheten kommer exempelvis inte att bli föremål för nationell insamling.

Hur uppgifter registreras i systemet påverkar statistiken

För att klara av en utöka uppgiftsskyldighet krävs att kommunerna har förutsättningar att dels strukturerat dokumentera uppgifter, dels att rapportera in uppgifterna. Det finns ett stort behov att tillgängliggöra ny teknik för att kunna genomföra registreringen i verksamhetssystemen på ett strukturerat sätt. Registreringen av uppgifter i verksamhetssystemet kan delas in i två grupper, dels hur uppgifterna delas upp och definieras, dels hur man dokumenterar uppgifterna i systemet.

För att uppgifterna ska kunna sammanställas på nationell nivå krävs att definitionerna för uppgifterna tolkas på samma sätt mellan och inom samtliga kommuner. Flertalet kommuner efterfrågar således nationell samordning från Socialstyrelsen avseende definitioner för registrering av nytillkomna uppgifter att rapportera in, för att säkra korrekt registrering och undvika begreppsförvirring. Som kommunerna nämner i intervjuerna skulle detta även kräva att all personal som registrerar uppgifter behöver utbildas i

hur registreringen ska ske. Ett sådant stöd planerar Socialstyrelsen att tillhandahålla vid ett eventuellt föreskriftsarbete.

Behov av stöd är stort

Kommunernas förutsättningar för att i dagsläget rapportera fler uppgifter än vad som görs idag från socialtjänstens verksamhetssystem till Socialstyrelsens register är begränsade. Dels beror begränsningarna på tekniska utmaningar kopplade till kommunernas verksamhetssystem, dels beror det på bristen på samsyn kring tolkning av uppgifter av mer subjektiv karaktär, hur de bedöms och definieras, inom kommuner, mellan kommuner och på nationell nivå. För att säkerställa att data registreras på ett enhetligt sätt behöver tydligt definierade gemensamma mätpunkter tas fram på nationell nivå som kan hämtas från olika delar i kommunernas process och implementeras nationellt. Arbetet med de generella variablerna som SKR har startat är en bra början. Men kommunerna behöver även stöd med att implementera och förvalta nya system och arbetssätt. Det skulle skapa möjligheter för kommunerna att både producera mått/uppgifter att rapportera till Socialstyrelsen och andra mått som kommunerna själva vill följa upp inom sin egen verksamhet utan att för den skull ändra i själva processen. För detta skulle det till en början innebära ett ökat behov av utbildning. Eftersom det i dagsläget krävs en hel del handpåläggning vid kvalitetssäkring av data som ska rapporteras till Socialstyrelsen finns det en risk för ökad arbetsbelastning för att kvalitetssäkra ytterligare uppgifter.

Kommunerna och deras leverantörer av verksamhetssystem uttrycker ett behov av att få nationellt stöd, främst kopplat till tydliga definitioner av uppgifter och hur de ska struktureras, men också ekonomiskt stöd för att klara av den ökade arbetsbelastningen och upphandling av konfigurationer i sina verksamhetssystem som de menar att denna typ av lagändring skulle medföra.

Kostnaderna behöver ses över när ny information tillkommer

I samband med att en ny socialtjänstdataregisterlag träder i kraft behöver kostnader för kommunerna ses över och vid behov uppdateras. Utifrån vad som har framkommit i intervjuer med kommuner och i dialog med SKR och systemleverantörer ser Socialstyrelsen det som troligt att kostnadsestimeringen i betänkandet Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag är lågt skattad. Antagandet i betänkandet var att det utökade inrapporteringskravet skulle innebära i genomsnitt två dagars extra arbete för en person oavsett storleken på kommunen. Sannolikt är omställningsarbetet med att sammanställa uppgifter som tidigare inte har sammanställts i kommunerna mer omfattande, allt ifrån hur kommunerna,

Kommunernas förutsättningar och behov inför införandet av en socialtjänstdataregisterlag

beskriver insatser och dokumenterar till hur verksamhetsystemen är konfigurerade. Socialstyrelsens räkneexempel av kostnader ska ses som en uppskattning och beräknas till cirka 418 miljoner kronor för riket. Beräkningarna behöver ses över och vid behov uppdateras när en fastställd variabellista finns att tillgå.

Referenser

1. Hållbar socialtjänst : en ny socialtjänstlag. Stockholm: Norstedts juridik; 2020.
2. Sveriges Kommuner och Regioner. Basinformation i socialtjänstens verksamhetsystem. 2022.
3. Socialstyrelsen. E-hälsa och välfärdsteknik i kommunerna 2023. 2023.
4. Tyrstrup M. I välfärdsproduktionens gränsländ-Organisatoriska mellanrum i vård, skola och omsorg; 2014.

Bilaga 1. Socialtjänstregister på Socialstyrelsen

Registret över ekonomiskt bistånd

Socialtjänstens ekonomiska bistånd är välfärdssystemens yttersta skyddsnet och har i första hand till uppgift att träda in tillfälligtvis vid försörjningsproblem som inte kan tillgodoses på annat sätt. Kommunernas uppdrag är dels att hjälpa människor att komma tillrätta med sina försörjningsproblem och dels att pröva den enskildes rätt till ekonomiskt stöd under tiden (Jfr 1 kap. 1 § SoL, 4 kap. 1 § SoL, prop. 1979/80:1 s.186–187 och s.522 samt prop. 2000/01:80 s.81). De vanligaste orsakerna till behov av ekonomiskt bistånd är arbetslöshet, ohälsa eller sociala problem som man behöver komma tillrätta med. Sedan år 1985 finns ett register över ekonomiskt bistånd. Registret innehåller uppgifter om personer och hushåll som fått försörjningsstöd och bistånd för livsföringen i övrigt enligt 4 kap. 1–2 §§ SoL, eller introduktionsersättning enligt lagen (1992:1068) om introduktionsersättning för flyktingar och vissa andra utlänningar. Kommunerna rapporterar in uppgifter om ekonomiskt bistånd, försörjningshinder, kommunala arbetsmarknadsinsatser och orsaker till att personer och hushåll inte längre får ekonomiskt bistånd. Uppgifterna ska lämnas varje månad och även en gång per år. Uppgifterna som lämnas årligen ska lämnas till Socialstyrelsen senast den 15 maj året efter kalenderåret. Månatliga uppgifter ska lämnas senast den 15:e nästkommande månad som uppgifterna avser.

Registret över insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade

Lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) trädde i kraft den 1 januari 1994 och utgör en väsentlig del av den handikappreform som riksdagen beslutade om året innan. Målsättningen med all verksamhet enligt lagen är att underlätta det dagliga livet för personer med omfattande funktionshinder och främja full delaktighet i samhällslivet. Enskilda ska ges största möjliga inflytande över hur insatserna ges. Sedan 1999 finns det ett personnummerbaserat register som innehåller uppgifter om verkställda och beslutade insatser enligt LSS med undantag för insatsen rådgivning och annat personligt stöd (9 § 1 stycket LSS). Uppgifterna till registret samlas in en gång om året från landets samtliga kommuner och avser förhållandena den 1 oktober innevarande år. För att ha rätt till insatser enligt LSS måste personen tillhöra någon av de tre grupperna

i LSS personkrets som definieras i 1–3 §§ LSS. Under åren 1996–1998 samlades endast uppgifterna in som aggregerad mängdstatistik per kommun.

Insatsen personlig assistans (9a § 2 LSS) ges åt den som på grund av stora och varaktiga funktionsnedsättningar behöver hjälp med andning, sin personliga hygien, måltider, att klä sig, att kommunicera med andra eller annan hjälp som förutsätter ingående kunskap om den funktionshindrade (grundläggande behov). Den som har behov av personlig assistans för sina grundläggande behov har även rätt till assistans för andra personliga behov om behoven inte tillgodoses på annat sätt. Om personen behöver personlig assistans som i genomsnitt omfattar mer än 20 timmar i veckan för grundläggande behov kan hen ha rätt till assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken från Försäkringskassan. Uppgifter om denna ersättning, och därtill hörande uppgifter om timmar av assistans, ingår inte i registret. De utgör en väsentlig del av samtliga personer med personlig assistans.

Rådgivning och annat personligt stöd

Varje region ska, om inte något annat avtalats enligt 17 § LSS, svara för insatsen rådgivning och annat personligt stöd (9 § 1 LSS). Insatsen ges huvudsakligen inom ramen för hälso- och sjukvårdslagen (2017:30). En region får sluta avtal om att ansvar för insatsen överläts till en kommun. Region Jämtland Härjedalen har i dagsläget avtal med samtliga kommuner i regionen, dvs Berg, Bräcke, Härjedalen, Krokom, Ragunda, Strömsund, Åre och Östersunds kommun. Uppgifter om insatsen rådgivning och annat personligt stöd samlar Socialstyrelsen in i en separat insamling som aggregerad mängdstatistik där samtliga regioner utom region Jämtland Härjedalen.

Registret över insatser till barn och unga

Barn och unga har rätt till en trygg uppväxt. När vårdnadshavare inte kan ta ansvar för sina barn fullt ut behöver samhället stödja och skydda barn som annars riskerar en ogynnsam utveckling. Ansvaret för det ligger ytterst på kommunens socialnämnd. Sedan 1968 finns ett register över insatser till barn och unga. Registret innehåller heldygnsplaceringar av barn och unga i åldern 0–20 år för vård utanför det egna hemmet enligt socialtjänstlagen (2001:453), SoL, respektive lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU. Till och med 1997 ingick även vissa individriktade öppenvårdsinsatser. År 1998 ändrades åldersgränsen för vård enligt SoL från att omfatta barn i åldern 0–17 till att omfatta barn och unga i åldern 0–20. Variabeln ”Familjeställning” ersattes då med variabeln ”Vårdnadshavare”. De äldre uppgifterna har anpassats till det nya kodverket

så långt det varit möjligt. Manuella rättningar i registret minskade avseende under referensår 2014, 2015 och 2016, vilket innebär att kvaliteten för dessa år är sämre än för tidigare år. Under år 2017 började samtliga pågående insatser att rapporteras in årligen till skillnad från tidigare då enbart förändringar avseende insatser rapporterades. För referensår 2017 skapades dock inget register, därför saknas uppgifter för detta år. Fram till och med referensåret 2013 ingår samtliga barn och unga. För insamlingsåren 2014–2016 ingår inte asylsökande utan enbart folkbokförda barn och unga, men från och med referensåret 2018 ingår samtliga barn och unga. Uppgifter lämnas till Socialstyrelsen för helår och i samband med årlig uppgiftslämning kan även uppgifter i tidigare år revideras i registret.

Mängdstatistik öppenvårdsinsatser för barn och unga

Socialstyrelsen samlar in öppenvårdsinsatser som aggregerad mängdstatistik av kommunerna. Kommunerna lämnar uppgifter om antal barn och unga som deltog i en öppenvårdsinsats den 1 november, dvs. någon av följande insatser; strukturerade öppenvårdsprogram för vård/ behandling eller sysselsättning/social träning, personligt stöd, kontaktperson (3 kap. 6b § första stycket SoL), särskilt kvalificerad kontaktperson (3 kap. 6b § andra stycket SoL), kontaktfamilj (3 kap. 6b § första stycket SoL) och särskilt kvalificerad kontaktperson eller behandling – så kallad mellantvång (22 § LVU). Kommunerna lämnar även uppgifter som avser hela året. Dessa uppgifter gäller antal barn och unga

- som deltog i strukturerade öppenvårdsprogram för vård/ behandling eller sysselsättning/social träning enligt 4 kap. 1 § SoL,
- med personligt stöd enligt 4 kap. 1 § SoL,
- med kontaktperson/-familj enligt 4 kap. 1 § SoL,
- där vårdnaden har flyttats över till en eller två särskilt förordnade vårdnadshavare som barnet tidigare varit familjehems placerat hos och där skälig ersättning och/eller råd och stöd enligt 6 kap. 11 § SoL utgått till den särskilt förordnade vårdnadshavaren,
- med särskilt kvalificerad kontaktperson enligt 4 kap. 1 § SoL.

Uppgifter avser både antal barn och unga med minst ett verkställt beslut om någon av insatserna ovan och uppdelat på respektive insats. Utöver detta ska kommunerna lämna uppgifter om antal vårddyggn under året i familjehem och jourhem under 2023 efter beslut enligt 4 kap. 1 § SoL respektive 6 § LVU eller dom enligt 2 och/eller 3 §§ LVU.

Registret över socialtjänstinsatser till äldre och personer med funktionsnedsättning

Registret omfattar äldre och personer som har fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsnedsättning och som får kommunal omsorg enligt socialtjänstlagen. Sedan år 2007 finns det ett personnummerbaserat register som innehåller uppgifter om personer som har beviljats bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL vad avser insatser till äldre och personer med funktionshinder. Uppgifterna ska lämnas av kommunernas socialnämnder. För åren 2007–2011 och första halvåret 2012 samlades uppgifterna in en till två gånger per år. Sedan juli år 2012 samlas uppgifterna in månadsvis och avser verkställda beslut som pågår den sista dagen i månaden. Innan uppgifterna samlades in månadsvis skulle kommunerna rapportera samtliga beslut, även beslut som inte var verkställda. Uppgifterna som samlas in är boendeform, hemtjänst, delinsatser inom ramen för beslut om hemtjänst dvs. service, personlig omvårdnad, ledsagning, avlösning, service i form av matdistribution och personlig omvårdnad i form av trygghetslarm; samt insatser enligt separat biståndsbeslut dvs. matdistribution, trygghetslarm, ledsagning, avlösning, dagverksamhet, boendestöd, kontaktfamilj, kontaktperson och korttidsplats. Sedan juli 2012 ska kommunerna även lämna uppgifter om beslut om insatser som har påbörjats eller avslutats under månaden. För påbörjad verkställighet ska uppgifter om datum för biståndsbeslut, datum när verkställigheten påbörjades och boendeform när verkställigheten påbörjades rapporteras. För avslutad verkställighet ska dessutom datum när verkställigheten avslutades rapporteras. Det gäller för samtliga socialtjänstinsatser som finns i registret.

Registret över tvångsvård enligt lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM)

Socialtjänsten har ett ansvar dels för att förebygga och motverka missbruk och dels för att den enskilde ska få hjälp och vård för att komma ifrån sitt missbruk. Socialtjänstens traditionella ansvar när det gäller vuxna personer med missbruk har successivt utvidgats från att ursprungligen endast gälla alkohol till att omfatta även narkotika, flyktiga läsningsmedel, andra beroendeframkallande medel samt spel om pengar. Registret om tvångsvård av vuxna missbrukare innehåller uppgifter om socialtjänstinsatser och vårdutnyttjande när det gäller personer med missbruksproblem, enligt lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall (LVM). Endast en mycket liten del av de insatser som beviljas för personer med missbruk sker i form av tvångsvård. Frivilliga insatser samlas in i form av mängddata, och täcks

alltså inte av registret. Registret innehåller inte heller uppgift om tvångsvård enligt lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård (LPT). Uppgiftslämnare till registret är i dagsläget Förvaltningsrätterna och SiS, men det är egentligen kommunerna som har uppgiftsskyldighet enligt förordning (1981:1370) om skyldighet för socialnämnderna att lämna statistiska uppgifter.

Frivilliga insatser

Kommunerna lämnar uppgifter om individuellt behovsprövade insatser till vuxna personer med eget missbruk/beroende av alkohol, narkotika, läkemedel, lösningsmedel eller spel om pengar. Som vuxen räknas personer som är 21 år eller äldre. Uppgifterna lämnas på aggregerad nivå som mängdstatistik. Följande uppgifter avser både den 1 november och hela året. Antalet personer med verkställda beslut om:

- bistånd som avser boende, uppdelat utifrån varaktighet i boendeformen, enligt 4 kap. 1 § SoL
- frivillig institutionsvård enligt 4 kap 1 § SoL
- frivillig familjehemsvård enligt 4 kap. 1 § SoL
- familjehemsvård enligt 27 § LVM
- insatser avseende spelmissbruk enligt 4 kap 1 § SoL

Följande uppgifter avser hela år.

- Antal dygn i frivillig institutionsvård enligt 4 kap. 1 § SoL
- Antal dygn i frivillig familjehemsvård enligt 4 kap. 1 § SoL
- Antal boendedygn i bistånd boende som avser boende enligt 4 kap 1 § SoL
- Antal vård dygn i familjehemsvård enligt 27 § LVM

Insamling av uppgifter från kommunerna

Skyldighet att rapportera in uppgifter till registren framgår av förordningar, se tabell 2 Förordningar och föreskrifter för Socialstyrelsens fem socialtjänstregister, samt SoL och LSS. Specifiering av vilka uppgifter och hur dessa ska rapporteras in finns i Socialstyrelsens föreskrifter.

Föreskrifterna är utarbetade efter samråd med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Uppgifterna samlas in på individnivå från kommunerna samt i vissa fall från förvaltningsrätterna och SiS verksamhetssystem till Socialstyrelsen. och skickas in i form av en semikolonseparerad textfil via Socialstyrelsens inrapporteringsportal Filip. Kommunerna samt Förvaltningsrätterna och SiS styr själva över vilka administrativa system de använder för att hålla denna information, och även över de processer de

behöver för att extrahera information ur systemen. Vid inrapportering sker en automatisk återkoppling där avvikelser återrapporteras som varningar alternativt fel. Om en återkoppling anger fel accepteras inte den inrapporterade filen. Filen måste korrigeras innan den kan skickas in på nytt. Skriftliga påminnelser skickas till de uppgiftslämnare som inte har fullföljt sin uppgiftsskyldighet.

Bilaga 2. Intervjuguide

Bakgrundsfrågor

- Kan du beskriva kort var inom kommunen du arbetar, din roll och dina ansvarsområden?
- Har du insikt om följande verksamhetsområden när det kommer till rapportering av uppgifter till Socialstyrelsens register?

Verksamhetsområde	JA	NEJ
Barn- och unga	☐	☐
Ekonomiskt bistånd	☐	☐
Missbruks- och beroendevård	☐	☐
Stöd och hjälp till äldre personer	☐	☐
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	☐	☐

Nuläge – rapportering av uppgifter från kommunerna till Socialstyrelsens nationella register

Nedanstående frågor ställs för att Socialstyrelsen ska få större förståelse för hur det fungerar för kommunerna idag med arbetet att rapportera uppgifter till Socialstyrelsens register.

1. Hur går kommunen idag till väga för att kunna rapportera individuppgifter från socialtjänstens verksamhetsområde till Socialstyrelsens register?

	Huvudsakligen genom att hämta uppgifter automatiskt från verksamhetssystem	Huvudsakligen genom att hämta uppgifter manuellt från verksamhetssystem
Barn och unga	☐	☐
Ekonomiskt bistånd	☐	☐
Vuxna med missbruk och beroende	☐	☐
Äldreomsorg	☐	☐
Funktionshinderområde SoL	☐	☐
Funktionshinderområde LSS	☐	☐

- Skiljer sig tillvägagångssättet mellan olika verksamhetsområden och i sådana fall på vilket sätt?
- Hur många personer arbetar med att rapportera in data till Socialstyrelsens register inom ditt/dina verksamhetsområden?
- Vilken personalkategori tillhör oftast de personerna inom kommunen som rapporterar in data till Socialstyrelsens register?

2. Hur upplever kommunen att det fungerar idag att rapportera individuppgifter från socialtjänstens verksamhetsområde till Socialstyrelsens register?

	Mycket enkelt	Ganska enkelt	Inte så enkelt	Inte alls enkelt
Barn och unga	☐	☐	☐	☐
Ekonomiskt bistånd	☐	☐	☐	☐
Vuxna med missbruk och beroende	☐	☐	☐	☐
Äldreomsorg	☐	☐	☐	☐
Funktionshinderområde SoL	☐	☐	☐	☐

Funktionshinderområde LSS

- Skiljer sig din upplevelse av rapportering av individuppgifter mellan olika verksamhetsområden och i sådana fall på vilket sätt?
- Vad ser du som de största hindren/utmaningarna vid rapportering av individuppgifter till Socialstyrelsens register?
- Vad skulle kunna förenkla för er verksamhet vid rapportering av individuppgifter till Socialstyrelsens register?

3. Hur upplever kommunen att det fungerar idag att rapportera in mängdstatistik från socialtjänstens verksamhetsområde till Socialstyrelsens register?

	Mycket enkelt	Ganska enkelt	Inte så enkelt	Inte alls enkelt	Rapporterar inte mängdstatistik
Barn och unga	☐	☐	☐	☐	☐
Vuxna med missbruk och beroende	☐	☐	☐	☐	☐

- Hur upplever du att det fungerar idag att rapportera in mängdstatistik från socialtjänstens verksamhetsområden till Socialstyrelsens register?
- Skiljer sig din upplevelse av rapportering av mängdstatistik mellan olika verksamhetsområden och i sådana fall på vilket sätt?
- Vad ser du som de största hindren/utmaningarna vid rapportering av mängdstatistik till Socialstyrelsens register? Ej vid "Mycket enkelt"

4. Hur mycket arbetstid lade kommunens personal sammanlagt på att rapportera in socialtjänstens uppgifter till Socialstyrelsens register under 2022?

Uppskatta arbetstiden under 2022 i antal hela timmar.

60 min = 1,0 etc.

..... antal timmar Kan inte bedöma

- Hur många jobbar med detta?
- Hur många timmar per inrapporteringsperiod ägnar ni åt detta? Hur många inrapporteringsstillfällen hade ni år 2022?

Inrapportering för alla verksamhetsområden.

Extra fråga

Vilket verksamhetssystem använder kommunen idag för in- och utdata för att registrera uppgifter från socialtjänstens verksamhetsområde till Socialstyrelsens register?

Datainsamling vid utökad uppgiftsskyldighet

Vi ställer nedanstående frågor för att Socialstyrelsen ska få större förståelse för kommunernas förutsättningar och behov vid ett eventuellt införande av utökad uppgiftsskyldighet av individuppgifter till Socialstyrelsens register.

5. Har kommunen i dagsläget förutsättningar att strukturerat dokumentera nedanstående uppgifter (med förbestämda alternativ) inom socialtjänstens verksamhetsområde barn och unga?

Med strukturerat dokumentera avses här att informationen har dokumenterats med enhetliga begrepp, termer och klassifikationer i en överenskommen struktur, och därför kan återanvändas av kommunen.

5a. Har kommunen i dagsläget förutsättningar att rapportera in nedanstående individuppgifter från socialtjänstens verksamhetsområde barn och unga till Socialstyrelsens register?

Frågan avser både uppgifter om insatser som redan rapporteras in till Socialstyrelsen och andra typer av insatser som inte rapporteras in idag.

	Strukturerat dokumentera		Rapportera	
	Ja	Nej	Ja	Nej
Insats	☐	☐	☐	☐
Orsak till insats	☐	☐	☐	☐
Behov av insats	☐	☐	☐	☐
Mål med insats	☐	☐	☐	☐
Måluppfyllelse av insats	☐	☐	☐	☐
Individstödande aktivitet*	☐	☐	☐	☐
Resultat av insats	☐	☐	☐	☐
Anmälan, ansökan eller information på annat sätt*	☐	☐	☐	☐
Vårdnadshavare inom individ- och familjeomsorg	☐	☐	☐	☐

* Med individstödande aktiviteter avses de aktiviteter som planeras och genomförs inom ramen för en beviljad insats (motsvarar aktivitet i AR efter 6 kap. 2 § SOSFS 2014:5).

*Med anmälan avses här t.ex. anmälan om missförhållande gällande barn: (inom socialtjänst) anmälan till socialnämnd om att socialnämnden kan behöva ingripa till ett barns skydd.

*Med ansökan avses här begäran till ansvarig nämnd om stöd och hjälp enligt socialtjänstlagen.

5b. Vilken/vilka av anledningarna nedan ser kommunen gör det svårt att rapportera in vissa av ovanstående individuppgifter från verksamhetsområde barn och unga till Socialstyrelsens register?

Du kan välja flera svarsalternativ.

- Ekonomiska hinder (t.ex. budgetbegränsningar)
- Resursbrist (t.ex. personalbrist)
- Kompetensbrist (kompetensen saknas i kommunen)
- Uppgiften finns inte som strukturerad information i verksamhetssystemet
- Använder inte nationella kodverk eller klassifikationer (BBIC ex.)
- Saknar enhetlig tolkning inom kommunen av de uppgifter som ska rapporteras in
- Tekniska utmaningar
- Annan anledning, beskriv vad: _____

6. Har kommunen i dagsläget förutsättningar att strukturerat dokumentera nedanstående uppgifter (med förbestämda alternativ) inom socialtjänstens verksamhetsområde ekonomiskt bistånd?

Med strukturerat dokumentera avses här att informationen har dokumenterats med enhetliga begrepp, termer och klassifikationer i en överenskommen struktur, och därför kan återanvändas av kommunen.

6a. Har kommunen i dagsläget förutsättningar att rapportera in nedanstående individuppgifter från socialtjänstens verksamhetsområde ekonomiskt bistånd till Socialstyrelsens register?

Frågan avser både uppgifter om insatser som redan rapporteras in till Socialstyrelsen och andra typer av insatser som inte rapporteras in idag.

	Strukturerat dokumentera		Rapportera	
	Ja	Nej	Ja	Nej
Insats	☐	☐	☐	☐
Orsak till insats	☐	☐	☐	☐
Behov av insats	☐	☐	☐	☐
Mål med insats	☐	☐	☐	☐
Måluppfyllelse av insats	☐	☐	☐	☐
Individstödjande aktivitet*	☐	☐	☐	☐
Resultat av insats	☐	☐	☐	☐
Anmälan, ansökan eller information på annat sätt*	☐	☐	☐	☐

* Med individstödjande aktiviteter avses de aktiviteter som planeras och genomförs inom ramen för en beviljad insats (motsvarar aktivitet i AR efter 6 kap. 2 § SOSFS 2014:5).

Kommunernas förutsättningar och behov inför införandet av en socialtjänstdataregisterlag

*Med anmälan avses här t.ex. anmälan om missförhållande gällande barn: (inom socialtjänst) anmälan till socialnämnd om att socialnämnden kan behöva ingripa till ett barns skydd.

*Med ansökan avses här begäran till ansvarig nämnd om stöd och hjälp enligt socialtjänstlagen.

6b. Vilken/vilka av anledningarna nedan ser kommunen gör det svårt att rapportera in vissa av ovanstående individuppgifter från verksamhetsområde ekonomiskt bistånd till Socialstyrelsens register?

Du kan välja flera svarsalternativ.

- Ekonomiska hinder (t.ex. budgetbegränsningar)
- Resursbrist (t.ex. personalbrist)
- Kompetensbrist (kompetensen saknas i kommunen)
- Uppgiften finns inte som strukturerad information i verksamhetssystemet
- Använder inte nationella kodverk eller klassifikationer
- Saknar enhetlig tolkning inom kommunen av de uppgifter som ska rapporteras in
- Tekniska utmaningar
- Annan anledning, beskriv vad: _____

7. Har kommunen i dagsläget förutsättningar att strukturerat dokumentera nedanstående uppgifter (med förbestämda alternativ) inom socialtjänstens verksamhetsområde vuxna med missbruk?

Med strukturerat dokumentera avses här att informationen har dokumenterats med enhetliga begrepp, termer och klassifikationer i en överenskommen struktur, och därför kan återanvändas av kommunen.

7a. Har kommunen i dagsläget förutsättningar att rapportera in nedanstående individuppgifter från socialtjänstens verksamhetsområde vuxna med missbruk till Socialstyrelsens register?

Frågan avser både uppgifter om insatser som redan rapporteras in till Socialstyrelsen och andra typer av insatser som inte rapporteras in idag.

	Strukturerat dokumentera		Rapportera	
	Ja	Nej	Ja	Nej
Insats	☐	☐	☐	☐
Orsak till insats	☐	☐	☐	☐
Behov av insats	☐	☐	☐	☐
Mål med insats	☐	☐	☐	☐
Måluppfyllelse av insats	☐	☐	☐	☐
Individstödande aktivitet*	☐	☐	☐	☐

Kommunernas förutsättningar och behov inför införandet av en socialtjänstdataregisterlag

Resultat av insats	☐	☐	☐	☐
Anmälan, ansökan eller information på annat sätt*	☐	☐	☐	☐
Närstående inom missbruks- och beroendevård*	☐	☐	☐	☐

* Med individstödjande aktiviteter avses de aktiviteter som planeras och genomförs inom ramen för en beviljad insats (motsvarar aktivitet i AR efter 6 kap. 2 § SOSFS 2014:5).

*Med anmälan avses här t.ex. anmälan om missförhållande gällande barn: (inom socialtjänst) anmälan till socialnämnd om att socialnämnden kan behöva ingripa till ett barns skydd.

*Med ansökan avses här begäran till ansvarig nämnd om stöd och hjälp enligt socialtjänstlagen.

*I förslaget till socialtjänstdataregisterlag (SOU 2020:47) föreslås att uppgift om närstående inte får innehålla uppgift som genom namn, annan identitetsbeteckning eller liknande förhållande är direkt hänförlig till den enskilde (8 §).

7b. Vilken/vilka av anledningarna nedan ser kommunen gör det svårt att rapportera in vissa av ovanstående individuppgifter från verksamhetsområde vuxna med missbruk till Socialstyrelsens register?

Du kan välja flera svarsalternativ.

- Ekonomiska hinder (t.ex. budgetbegränsningar)
- Resursbrist (t.ex. personalbrist)
- Kompetensbrist (kompetensen saknas i kommunen)
- Uppgiften finns inte som strukturerad information i verksamhetssystemet
- Saknar enhetlig tolkning inom kommunen av de uppgifter som ska rapporteras in
- Tekniska utmaningar
- Annan anledning, beskriv vad: _____

8. Har kommunen i dagsläget förutsättningar att strukturerat dokumentera nedanstående uppgifter (med förbestämda alternativ) inom socialtjänstens verksamhetsområde äldreomsorg?

Med strukturerat dokumentera avses här att informationen har dokumenterats med enhetliga begrepp, termer och klassifikationer i en överenskommen struktur, och därför kan återanvändas av kommunen.

8a. Har kommunen i dagsläget förutsättningar att rapportera in nedanstående individuppgifter från socialtjänstens verksamhetsområde äldreomsorg till Socialstyrelsens register?

Frågan avser både uppgifter om insatser som redan rapporteras in till Socialstyrelsen och andra typer av insatser som inte rapporteras in idag.

	Strukturerat dokumentera		Rapportera	
	Ja	Nej	Ja	Nej
Insats	☐	☐	☐	☐
Orsak till insats	☐	☐	☐	☐
Behov av insats	☐	☐	☐	☐
Mål med insats	☐	☐	☐	☐
Måluppfyllelse av insats	☐	☐	☐	☐
Individstödande aktivitet*	☐	☐	☐	☐
Resultat av insats	☐	☐	☐	☐
Anmälan, ansökan eller information på annat sätt*	☐	☐	☐	☐

* Med individstödande aktiviteter avses de aktiviteter som planeras och genomförs inom ramen för en beviljad insats (motsvarar aktivitet i AR efter 6 kap. 2 § SOSFS 2014:5).

*Med anmälan avses här t.ex. anmälan om missförhållande gällande barn: (inom socialtjänst) anmälan till socialnämnd om att socialnämnden kan behöva ingripa till ett barns skydd.

*Med ansökan avses här begäran till ansvarig nämnd om stöd och hjälp enligt socialtjänstlagen.

8b. Vilken/vilka av anledningarna nedan ser kommunen gör det svårt att rapportera in vissa av ovanstående individuppgifter från verksamhetsområde äldreomsorg till Socialstyrelsens register?

Du kan välja flera svarsalternativ.

- Ekonomiska hinder (t.ex. budgetbegränsningar)
- Resursbrist (t.ex. personalbrist)
- Kompetensbrist (kompetensen saknas i kommunen)
- Uppgiften finns inte som strukturerad information i verksamhetssystemet
- Använder inte nationella kodverk eller klassifikationer
- Saknar enhetlig tolkning inom kommunen av de uppgifter som ska rapporteras in
- Tekniska utmaningar
- Annan anledning, beskriv vad: _____

9. Har kommunen i dagsläget förutsättningar att strukturerat dokumentera nedanstående uppgifter (med förbestämda alternativ) inom socialtjänstens verksamhetsområde funktionshinderområde SOL?

Med strukturerat dokumentera avses här att informationen har dokumenterats med enhetliga begrepp, termer och klassifikationer i en överenskommen struktur, och därför kan återanvändas av kommunen.

9a. Har kommunen i dagsläget förutsättningar att rapportera in nedanstående individuppgifter från socialtjänstens verksamhetsområde funktionshinderområde SOL till Socialstyrelsens register?

Frågan avser både uppgifter om insatser som redan rapporteras in till Socialstyrelsen och andra typer av insatser som inte rapporteras in idag.

	Strukturerat dokumentera		Rapportera	
	Ja	Nej	Ja	Nej
Insats	☐	☐	☐	☐
Orsak till insats	☐	☐	☐	☐
Behov av insats	☐	☐	☐	☐
Mål med insats	☐	☐	☐	☐
Måluppfyllelse av insats	☐	☐	☐	☐
Individstödande aktivitet*	☐	☐	☐	☐
Resultat av insats	☐	☐	☐	☐
Anmälan, ansökan eller information på annat sätt*	☐	☐	☐	☐

* Med individstödande aktiviteter avses de aktiviteter som planeras och genomförs inom ramen för en beviljad insats (motsvarar aktivitet i AR efter 6 kap. 2 § SOSFS 2014:5).

*Med anmälan avses här t.ex. anmälan om missförhållande gällande barn: (inom socialtjänst) anmälan till socialnämnd om att socialnämnden kan behöva ingripa till ett barns skydd.

*Med ansökan avses här begäran till ansvarig nämnd om stöd och hjälp enligt socialtjänstlagen.

9b. Vilken/vilka av anledningarna nedan ser kommunen gör det svårt att rapportera in vissa av ovanstående individuppgifter från verksamhetsområde funktionshinderområde SOL till Socialstyrelsens register?

Du kan välja flera svarsalternativ.

- Ekonomiska hinder (t.ex. budgetbegränsningar)
- Resursbrist (t.ex. personalbrist)
- Kompetensbrist (kompetensen saknas i kommunen)
- Uppgiften finns inte som strukturerad information i verksamhetssystemet
- Använder inte nationella kodverk eller klassifikationer
- Saknar enhetlig tolkning inom kommunen av de uppgifter som ska rapporteras in
- Tekniska utmaningar
- Annan anledning, beskriv vad: _____

10. Har kommunen i dagsläget förutsättningar att strukturerat dokumentera nedanstående uppgifter (med förbestämda alternativ) inom socialtjänstens verksamhetsområde funktionshinderområde LSS?

Med strukturerat dokumentera avses här att informationen har dokumenterats med enhetliga begrepp, termer och klassifikationer i en överenskommen struktur, och därför kan återanvändas av kommunen.

10a. Har kommunen i dagsläget förutsättningar att rapportera in nedanstående individuppgifter från socialtjänstens verksamhetsområde funktionshinderområde LSS till Socialstyrelsens register?

Frågan avser både uppgifter om insatser som redan rapporteras in till Socialstyrelsen och andra typer av insatser som inte rapporteras in idag.

	Strukturerat dokumentera		Rapportera	
	Ja	Nej	Ja	Nej
Insats	☐	☐	☐	☐
Orsak till insats	☐	☐	☐	☐
Behov av insats	☐	☐	☐	☐
Mål med insats	☐	☐	☐	☐
Måluppfyllelse av insats	☐	☐	☐	☐
Individstödande aktivitet*	☐	☐	☐	☐
Resultat av insats	☐	☐	☐	☐
Anmälan, ansökan eller information på annat sätt*	☐	☐	☐	☐
Vårdnadshavare inom individ- och familjeomsorg	☐	☐	☐	☐

* Med individstödande aktiviteter avses de aktiviteter som planeras och genomförs inom ramen för en beviljad insats (motsvarar aktivitet i AR efter 6 kap. 2 § SOSFS 2014:5).

*Med anmälan avses här t.ex. anmälan om missförhållande gällande barn: (inom socialtjänst) anmälan till socialnämnd om att socialnämnden kan behöva ingripa till ett barns skydd.

*Med ansökan avses här begäran till ansvarig nämnd om stöd och hjälp enligt socialtjänstlagen.

10b. Vilken/vilka av anledningarna nedan ser kommunen gör det svårt att rapportera in vissa av ovanstående individuppgifter från verksamhetsområde funktionshinderområde LSS till Socialstyrelsens register?

Du kan välja flera svarsalternativ.

- Ekonomiska hinder (t.ex. budgetbegränsningar)
- Resursbrist (t.ex. personalbrist)
- Kompetensbrist (kompetensen saknas i kommunen)

- Uppgiften finns inte som strukturerad information i verksamhetssystemet
- Använder inte nationella kodverk eller klassifikationer
- Saknar enhetlig tolkning inom kommunen av de uppgifter som ska rapporteras in
- Tekniska utmaningar
- Annan anledning, beskriv vad: _____

Intervjufrågor/följfrågor till fråga 5-10

- a. Är det olika förutsättningar för olika verksamhetsområden för att strukturerat dokumentera de utökade individuppgifterna och i sådana fall på vilket sätt?
- b. Vad ser du som de största hindren/utmaningarna för att strukturerat dokumentera de utökade individuppgifterna till Socialstyrelsens register?
- c. Vad skulle kunna förenkla strukturerad dokumentation av de utökade individuppgifterna till Socialstyrelsens register? *Ex. stöd, åtgärder, statligt eller samverkan mellan kommuner*
- d. Vad skulle kunna förenkla för kommunen att rapportera in de utökade individuppgifterna till Socialstyrelsens register? *Ex. stöd, åtgärder, statligt eller samverkan mellan kommuner*

11a och 11b visas om man svarat kompetensbrist respektive tekniska utmaningarna på någon av de föregående frågorna 5b, 6b, 7b, 8b, 9b eller 10b.

11a. Utveckla gärna ditt svar om att kommunens kompetensbrist gör det svårt att rapportera in vissa uppgifter. Beskriv med max 1000 tecken.

11b. Utveckla gärna ditt svar om att kommunen har tekniska utmaningar gör det svårt att rapportera in vissa uppgifter. Beskriv med max 1000 tecken.

Frågor om utökad uppgiftsskyldighet

Ett av förslagen enligt betänkandet Hållbar socialtjänst - En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47) är en utökad uppgiftsskyldighet. Enligt förslaget ska lagen reglera att de uppgifter som behövs för ändamålet statistik inom socialtjänstens områden individ- och familjeomsorg, äldre- och handikappomsorg, stöd och service till vissa funktionshindrade och missbruks- och beroendevård, får samlas in

- Insats
- mål, måluppfyllelse och aktivitet
- uppgift om orsak eller behov
- resultat av insats
- uppgift om anmälan, ansökan eller information på annat sätt
- vårdnadshavare inom familje- och individomsorg

- närstående inom vuxna med missbruksproblem

12. Kommer det att krävas anpassningar och/eller förändringar av det verksamhetssystem som er kommun använder för in- och utrapportering av uppgifter om kommunerna får utökad uppgiftsskyldighet till Socialstyrelsens register enligt beskrivning ovan?

Ja stora anpassningar och/eller förändringar	☐
Ja små anpassningar och/eller förändringar	☐
Nej	☐
Vet inte	☐

a. Vad saknas i verksamhetssystemen för att kommunen ska kunna rapportera in de utökade individuppgifterna?

- Mottagarfunktionalitet hos Socialstyrelsen, krav på data, gränssnitt etc.
- Leverantörernas stöd till kommunen för att kunna använda systemet för att rapportera de utökade individuppgifterna
- Verksamhetssystemets funktionalitet
- Förmåga/kompetens hos kommunerna om verksamhetssystemet

13. Jämfört med idag, vilken omställningskostnad avseende kommunens verksamhetssystem uppskattar kommunen att utökad rapportering av ovanstående individuppgifter till Socialstyrelsens register i och med en utökad uppgiftsskyldighet skulle medföra?

Exkludera anställdas arbetstid.

Avser endast uppskattade kostnader för omställningen av verksamhetssystem.

Ingen omställningskostnad	☐
Mer än 0 men mindre än 100 000 kronor	☐
101 000–250 000 kronor	☐
251 000–500 000 kronor	☐
501 000–1 miljon kronor	☐
Mer än 1 miljon kronor	☐
Vet inte	☐

- Inga ytterligare kostnader – systemet är redan anpassat?
- Vad kostar det att göra tillägg i verksamhetssystem för att möta den utökade uppgiftsskyldigheten?
- Kommer upphandling att behövas?

- d. Är systemleverantören, enligt avtal, skyldig att göra uppdateringar utan kostnad?

14. Totalt hur många *extra* timmar per månad skulle krävas jämfört med idag för att månadsvis rapportera in uppgifter till Socialstyrelsens register om kommunerna får utökad uppgiftsskyldighet enligt beskrivning ovan?

Uppskatta den extra totala arbetstiden per månad i antal hela timmar:

60 min = 1,0 etc.

Om det inte är några extra timmar alls, ange 0 timmar.

_____ timmar/månad Kan inte bedöma

- a. Hur många fler/färre personer skulle behöva arbeta inrapportering av uppgifter vid en utökad uppgiftsskyldighet?
- a. Lång och kort sikt
b. Nyanställningar?
- b. Hur många timmar i månaden skulle ni behöva ägna åt detta?
- c. Tänk på de variabler som vi presenterat ovan, för att rapportera in dessa, hur många FLER/FÄRRE timmar skulle det innebära?
- d. Vilka potentiella hinder/utmaningar ser du för månadsvis rapportering av de utökade individuppgifterna till Socialstyrelsens register?
- e. På sikt, hur skulle en utökad uppgiftsskyldighet påverka arbetsbördan?
- a. Skiljer det sig under omställningsfasen?

15. Kommer det att krävas utbildning av kommunens personal om kommunerna får utökad uppgiftsskyldighet till Socialstyrelsens register enligt beskrivning ovan?

Ja	☐
Nej	☐
Vet inte	☐

Vid ja på fråga 15 visas 15a och 15b.

15a. Uppskatta det totala antalet utbildningstimmar som kommer att krävas per person.

Ange totalt antal timmar per person.

60 min = 1,0 etc.

_____ timmar per person Kan inte bedöma

15b. Uppskatta hur många personer i kommunen som kommer att behöva gå utbildning.

_____antal anställda Kan inte bedöma

Följande frågor gäller dels **strukturerat dokumentera**, dels **inrapportering** till Socialstyrelsen.

- a. Vilken typ av utbildning skulle kunna komma att krävas?
 - i. Är det skillnad mellan olika verksamhetsområden?
- b. Vilka yrkeskategorier skulle vara i behov av eventuella utbildningsinsatser?
- c. Inom vilka områden skulle det finnas behov av utbildning?
- d. Vilken eller vilka typer av kompetenser skulle behöva stärkas för att underlätta inrapportering av mer individdata till SoS?
 - i. Ser du några hinder för att stärka kompetensen?
 - ii. Vilka behov av nationellt stöd anser du ni behöver för att kunna göra dokumentationen mer entydig och strukturerad?

Extrafråga

Hur ser du att dessa förändringar med utökad uppgiftsskyldighet på sikt skulle påverka er verksamhet?

Avslutande fråga/övrigt

Är det något ytterligare du vill tillägga som vi inte berört under denna intervju eller finns det någon annan information som du tror kan vara av intresse för oss som du vill dela?

- a. kommunens behov av nationellt stöd eller andra behov gällande framtida rapportering till Socialstyrelsens register

kommunens förutsättningar gällande framtida rapportering till Socialstyrelsens register

Bilaga 3. Enkäten i sin helhet

Enkät om kommunernas förutsättningar och behov inför införandet av en ny socialtjänstdataregisterlag.

Bakgrund

Socialstyrelsen har fått i uppdrag att analysera kommunernas förutsättningar och behov inför införandet av en socialtjänstdataregisterlag. Vi genomför den här enkätundersökningen för att få en bild av vilka förutsättningar och behov kommunerna har för att rapportera individuppgifter till Socialstyrelsens register.

I betänkandet Hållbar socialtjänst - En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47) föreslår utredningen Framtidens socialtjänst (S 2017:03) en ny socialtjänstdataregisterlag. Utredningens förslag innehåller bl.a. en bestämmelse om uppgiftsskyldighet för den som bedriver verksamhet inom socialtjänsten eller enligt lagen (1993:387) om stöd och service för vissa funktionsnedsatta (12 §). Bestämmelsen skulle innebära en skyldighet för dessa aktörer att lämna uppgifter till Socialstyrelsens register för vissa ändamål. I utredningen anges exempel på flera olika uppgifter bl.a. att samla in följande uppgifter från berörda verksamhetsområden:

- insats
- mål, måluppfyllelse och aktivitet
- uppgift om orsak eller behov
- resultat av insats
- uppgift om anmälan, ansökan eller information på annat sätt
- vårdnadshavare inom individ- och familjeomsorg
- närstående inom missbruks- och beroendevård.

[Läs mer här om regeringsuppdraget](#)

[Läs mer här om Hållbar socialtjänst - En ny socialtjänstlag SOU \(2020:47\)](#)

Syftet med enkäten är att börja bygga kunskap om hur förutsättningarna ser ut kring de föreslagna variablerna.

Alla svar är viktiga

Det är frivilligt att besvara enkäten, men det är mycket viktigt att så många som möjligt deltar i kartläggningen, för att resultatet ska bli så

heltäckande och användbart som möjligt. Svara gärna så snart som möjligt, annars senast **den 22 januari 2024**.

Enkäten ska fyllas i av personer med god insikt i förutsättningarna och det praktiska arbetet kring dataregistrering och inrapportering av uppgifter till Socialstyrelsen exempelvis socialchef eller motsvarande. Enkäten berör olika verksamhetsområden. Beroende på hur kommunen är organiserad kan det behövas samordning över förvaltningsgränserna för att besvara enkäten.

Resultaten från enkäten kommer att redovisas i en rapport som lämnas till regeringskansliet den 19 april 2024.

Parallellt med enkäten genomför vi en kvalitativ undersökning där vi intervjuar ett urval av landets kommuner. Urvalet av de 14 kommuner som intervjuas har skett utifrån geografi och befolkningsantal. Er kommun är en av 276 som får en enkät.

Dina kontaktuppgifter:

Vi behandlar ditt namn och andra kontaktuppgifter för att vid behov kunna ta kontakt om dina svar på enkäten behöver kompletteras.

Ditt namn: [Klicka eller tryck här för att ange text.](#)

Din e-postadress: [Klicka eller tryck här för att ange text.](#)

Befattning: [Klicka eller tryck här för att ange text.](#)

Telefonnummer: [Klicka eller tryck här för att ange text.](#)

Ett svarskvitto kommer att skickas till den e-postadress som anges här. Eventuella påminnelser om att svara på enkäten kan också komma att skickas till denna e-postadress. För mer information om registrerades rättigheter klicka här. Har du frågor eller funderingar om personuppgiftsbehandling på Socialstyrelsen kan du kontakta dataskyddsombudet på dataskyddsombud@socialstyrelsen.se.

Datainsamling i nuläget

Vi ställer nedanstående frågor utifrån socialtjänstens olika verksamhetsområden för att Socialstyrelsen ska få större förståelse för hur arbetet med rapportering av uppgifter fungerar idag från kommunerna till Socialstyrelsens nationella register.

1. Hur går kommunen idag tillväga för att kunna rapportera individuppgifter från socialtjänstens verksamhetsområde till Socialstyrelsens register?

Med svarsalternativet "huvudsakligen genom att hämta uppgifter automatiskt från verksamhetssystem" avses att t.ex. antalsuppgifter huvudsakligen finns sammanställda och kan hämtas från verksamhetssystemet per automatik.

Med svarsalternativet "huvudsakligen genom att hämta uppgifter manuellt från verksamhetssystem" avses att uppgifter inte finns sammanställda och kan därmed inte hämtas från verksamhetssystemet per automatik.

	Huvudsakligen genom att hämta uppgifter automatiskt från verksamhetssystem	Huvudsakligen genom att hämta uppgifter manuellt från verksamhetssystem
Barn och unga	☐	☐
Ekonomiskt bistånd	☐	☐
Vuxna med missbruk och beroende	☐	☐
Funktionshinderområde SoL	☐	☐
Funktionshinderområde LSS	☐	☐

2. Hur upplever kommunen att det fungerar idag att rapportera individuppgifter från socialtjänstens verksamhetsområde till Socialstyrelsens register?

	Mycket enkelt	Ganska enkelt	Inte så enkelt	Inte alls enkelt
Barn och unga	☐	☐	☐	☐
Ekonomiskt bistånd	☐	☐	☐	☐
Vuxna med missbruk och beroende	☐	☐	☐	☐
Funktionshinderområde SoL	☐	☐	☐	☐
Funktionshinderområde LSS	☐	☐	☐	☐

3. Hur upplever kommunen att det fungerar idag att rapportera mängdstatistik från socialtjänstens verksamhetsområde till Socialstyrelsens register?

	Mycket enkelt	Ganska enkelt	Inte så enkelt	Inte alls enkelt	Rapporterar inte mängdstatistik
Barn och unga	☐	☐	☐	☐	☐
Vuxna med missbruk och beroende	☐	☐	☐	☐	☐

Kommunernas förutsättningar och behov inför införandet av en socialtjänstdataregisterlag

4. Hur mycket arbetstid lade kommunens personal sammanlagt på rapportering av socialtjänstens data till Socialstyrelsens register under 2022?

Uppskatta arbetstiden under 2022 i antal hela timmar. 60 min = 1,0 etc.

Kan inte
bedöma

Antal timmar: [Klicka eller tryck
här för att ange text.](#)

Datainsamling vid utökad uppgiftsskyldighet

Vi ställer nedanstående frågor för att Socialstyrelsen ska få större förståelse för kommunernas förutsättningar och behov vid ett eventuellt införande av utökad uppgiftsskyldighet av individuppgifter till Socialstyrelsens register.

Verksamhetsområde barn och unga

5. Har kommunen i dagsläget förutsättningar att strukturerat dokumentera nedanstående uppgifter (med förbestämda alternativ) inom socialtjänstens verksamhetsområde barn och unga?

Med strukturerat dokumentera avses här att informationen har dokumenterats med enhetliga begrepp, termer och klassifikationer i en överenskommen struktur, och därför kan återanvändas av kommunen.

	Ja	Nej	Inte aktuellt
Insats	☐	☐	☐
Orsak till insats	☐	☐	☐
Behov av insats	☐	☐	☐
Mål med insats	☐	☐	☐
Måluppfyllelse av insats	☐	☐	☐
Individstödjande aktivitet*	☐	☐	☐
Resultat av insats	☐	☐	☐
Anmälan**, ansökan*** eller information på annat sätt	☐	☐	☐
Vårdnadshavare inom individ- och familjeomsorg	☐	☐	☐

**Med individstödjande aktiviteter avses de aktiviteter som planeras och genomförs inom ramen för en beviljad insats (motsvarar aktivitet i AR efter 6 kap. 2 § SOSFS 2014:5). En beviljad insats kan innehålla en eller flera olika aktiviteter. Ett exempel är en beviljad insats om särskilt boende. Inom ramen för den insatsen kan det ingå flera olika aktiviteter såsom hjälp med hygien, påklädning etc.*

***Med anmälan avses här t.ex. anmälan om missförhållande gällande barn: (inom socialtjänst) anmälan till socialnämnd om att socialnämnden kan behöva ingripa till ett barns skydd.*

****Med ansökan avses här begäran till ansvarig nämnd om stöd och hjälp enligt socialtjänstlagen.*

5a. Har kommunen i dagsläget förutsättningar att rapportera in nedanstående individuppgifter från socialtjänstens verksamhetsområde barn och unga till Socialstyrelsens register?

Frågan avser både uppgifter om insatser som redan rapporteras in till Socialstyrelsen och andra typer av insatser som inte rapporteras in idag.

	Ja	Nej	Inte aktuellt
Insats	☐	☐	☐
Orsak till insats	☐	☐	☐
Behov av insats	☐	☐	☐
Mål med insats	☐	☐	☐
Måluppfyllelse av insats	☐	☐	☐
Individstödjande aktivitet	☐	☐	☐
Resultat av insats	☐	☐	☐
Anmälan, ansökan eller information på annat sätt	☐	☐	☐
Vårdnadshavare inom individ- och familjeomsorg	☐	☐	☐

5b. Vilken/vilka av anledningarna nedan gör det svårt att rapportera in vissa av ovanstående individuppgifter från verksamhetsområde barn och unga till Socialstyrelsens register?

Du kan välja flera svarsalternativ.

Ekonomiska hinder (t.ex. budgetbegränsningar)

Resursbrist (t.ex. personalbrist)

Kompetensbrist (kompetensen saknas i kommunen)

Uppgiften finns inte som strukturerad information i verksamhetssystemet

Använder inte nationella kodverk eller klassifikationer

Saknar enhetlig tolkning inom kommunen av de uppgifter som ska rapporteras in

Tekniska utmaningar

Annan anledning, beskriv vad:

Verksamhetsområde ekonomiskt bistånd

6. Har kommunen i dagsläget förutsättningar att strukturerat dokumentera nedanstående uppgifter inom socialtjänstens verksamhetsområde ekonomiskt bistånd?

Med strukturerat dokumentera avses här att informationen har dokumenterats med enhetliga begrepp, termer och klassifikationer i en överenskommen struktur, och därför kan återanvändas av kommunen.

	Ja	Nej	Inte aktuellt
Insats	☐	☐	☐
Orsak till insats	☐	☐	☐
Behov av insats	☐	☐	☐
Mål med insats	☐	☐	☐
Måluppfyllelse av insats	☐	☐	☐
Individstödjande aktivitet*	☐	☐	☐
Resultat av insats	☐	☐	☐
Anmälan**, ansökan*** eller information på annat sätt	☐	☐	☐

**Med individstödjande aktiviteter avses de aktiviteter som planeras och genomförs inom ramen för en beviljad insats (motsvarar aktivitet i AR efter 6 kap. 2 § SOSFS 2014:5). En beviljad insats kan innehålla en eller flera olika aktiviteter. Ett exempel är en beviljad insats om särskilt boende. Inom ramen för den insatsen kan det ingå flera olika aktiviteter såsom hjälp med hygien, påklädning etc.*

***Med anmälan avses här t.ex. anmälan om missförhållande gällande barn: (inom socialtjänst) anmälan till socialnämnd om att socialnämnden kan behöva ingripa till ett barns skydd.*

****Med ansökan avses här begäran till ansvarig nämnd om stöd och hjälp enligt socialtjänstlagen.*

6a. Har kommunen i dagsläget förutsättningar att rapportera in nedanstående individuppgifter från socialtjänstens verksamhetsområde ekonomiskt bistånd till Socialstyrelsens register?

Frågan avser både uppgifter om insatser som redan rapporteras in till Socialstyrelsen och andra typer av insatser som inte rapporteras in idag.

	Ja	Nej	Inte aktuellt
Insats	☐	☐	☐
Orsak till insats	☐	☐	☐
Behov av insats	☐	☐	☐
Mål med insats	☐	☐	☐
Måluppfyllelse av insats	☐	☐	☐
Individstödjande aktivitet	☐	☐	☐
Resultat av insats	☐	☐	☐
Anmälan, ansökan eller information på annat sätt	☐	☐	☐

6b. Vilken/vilka av anledningarna nedan gör det svårt att rapportera in vissa av ovanstående individuppgifter från verksamhetsområde ekonomiskt bistånd till Socialstyrelsens register?

Du kan välja flera svarsalternativ.

Ekonomiska hinder (t.ex. budgetbegränsningar)

Resursbrist (t.ex. personalbrist)

Kompetensbrist (kompetensen saknas i kommunen)

Uppgiften finns inte som strukturerad information i verksamhetssystemet

Använder inte nationella kodverk eller klassifikationer

Saknar enhetlig tolkning inom kommunen av de uppgifter som ska rapporteras in

Tekniska utmaningar

Annan anledning, beskriv vad: Klicka eller tryck här för att ange text.

Verksamhetsområde vuxna med missbruk och beroende

7. Har kommunen i dagsläget förutsättningar att strukturerat dokumentera nedanstående uppgifter inom socialtjänstens verksamhetsområde vuxna med missbruk och beroende?

Med strukturerat dokumentera avses här att informationen har dokumenterats med enhetliga begrepp, termer och klassifikationer i en överenskommen struktur, och därför kan återanvändas av kommunen.

	Ja	Nej	Inte aktuellt
Insats	☐	☐	☐
Orsak till insats	☐	☐	☐
Behov av insats	☐	☐	☐
Mål med insats	☐	☐	☐
Måluppfyllelse av insats	☐	☐	☐
Individstödjande aktivitet*	☐	☐	☐
Resultat av insats	☐	☐	☐
Anmälan**, ansökan*** eller information på annat sätt	☐	☐	☐
Närstående inom missbruks- och beroendevård****	☐	☐	☐

**Med individstödjande aktiviteter avses de aktiviteter som planeras och genomförs inom ramen för en beviljad insats (motsvarar aktivitet i AR efter 6 kap. 2 § SOSFS 2014:5). En beviljad insats kan innehålla en eller flera olika aktiviteter. Ett exempel är en beviljad insats om särskilt boende. Inom ramen för den insatsen kan det ingå flera olika aktiviteter såsom hjälp med hygien, påklädnad etc.*

***Med anmälan avses här t.ex. anmälan om missförhållande gällande barn: (inom socialtjänst) anmälan till socialnämnd om att socialnämnden kan behöva ingripa till ett barns skydd.*

****Med ansökan avses här begäran till ansvarig nämnd om stöd och hjälp enligt socialtjänstlagen.*

*****I förslaget till socialtjänstdataregisterlag (SOU 2020:47) föreslås att uppgift om närstående inte får innehålla uppgift som genom namn, annan*

identitetsbeteckning eller liknande förhållande är direkt hänförlig till den enskilde (8 §).

7a. Har kommunen i dagsläget förutsättningar att rapportera in nedanstående individuppgifter från socialtjänstens verksamhetsområde vuxna med missbruk och beroende till Socialstyrelsens register?

Frågan avser både uppgifter om insatser som redan rapporteras in till Socialstyrelsen och andra insatser som inte rapporteras in idag.

	Ja	Nej	Inte aktuellt
Insats	☐	☐	☐
Orsak till insats	☐	☐	☐
Behov av insats	☐	☐	☐
Mål med insats	☐	☐	☐
Måluppfyllelse av insats	☐	☐	☐
Individstödande aktivitet	☐	☐	☐
Resultat av insats	☐	☐	☐
Anmälan, ansökan eller information på annat sätt	☐	☐	☐
Närstående inom missbruks- och beroendevård*	☐	☐	☐

**I förslaget till socialtjänstdataregisterlag (SOU 2020:47) föreslås att uppgift om närstående inte får innehålla uppgift som genom namn, annan identitetsbeteckning eller liknande förhållande är direkt hänförlig till den enskilde (8 §).*

7b. Vilken/vilka av anledningarna nedan gör det svårt att rapportera in vissa av ovanstående individuppgifter från verksamhetsområde vuxna med missbruk och beroende till Socialstyrelsens register?

Du kan välja flera svarsalternativ.

Ekonomiska hinder (t.ex. budgetbegränsningar)

Resursbrist (t.ex. personalbrist)

Kompetensbrist (kompetensen saknas i kommunen)

Uppgiften finns inte som strukturerad information i verksamhetssystemet

Saknar enhetlig tolkning inom kommunen av de uppgifter som ska rapporteras in

Tekniska utmaningar

Annan anledning, beskriv vad:

Annan anledning, beskriv vad:

Verksamhetsområde äldreomsorg

8. Har kommunen i dagsläget förutsättningar att strukturerat dokumentera nedanstående uppgifter inom socialtjänstens verksamhetsområde äldreomsorg?

Med strukturerat dokumentera avses här att informationen har dokumenterats med enhetliga begrepp, termer och klassifikationer i en överenskommen struktur, och därför kan återanvändas av kommunen.

	Ja	Nej	Inte aktuellt
Insats	☐	☐	☐
Orsak till insats	☐	☐	☐
Behov av insats	☐	☐	☐
Mål med insats	☐	☐	☐
Måluppfyllelse av insats	☐	☐	☐
Individstödjande aktivitet*	☐	☐	☐
Resultat av insats	☐	☐	☐
Anmälan**, ansökan*** eller information på annat sätt	☐	☐	☐

**Med individstödjande aktiviteter avses de aktiviteter som planeras och genomförs inom ramen för en beviljad insats (motsvarar aktivitet i AR efter 6 kap. 2 § SOSFS 2014:5). En beviljad insats kan innehålla en eller flera olika aktiviteter. Ett exempel är en beviljad insats om särskilt boende. Inom ramen för den insatsen kan det ingå flera olika aktiviteter såsom hjälp med hygien, påklädnad etc.*

***Med anmälan avses här t.ex. anmälan om missförhållande gällande barn: (inom socialtjänst) anmälan till socialnämnd om att socialnämnden kan behöva ingripa till ett barns skydd.*

****Med ansökan avses här begäran till ansvarig nämnd om stöd och hjälp enligt socialtjänstlagen.*

8a. Har kommunen i dagsläget förutsättningar att rapportera in nedanstående individuppgifter från socialtjänstens verksamhetsområde äldreomsorg till Socialstyrelsens register?

Frågan avser både uppgifter om insatser som redan rapporteras in till Socialstyrelsen och andra insatser som inte rapporteras in idag.

	Ja	Nej	Inte aktuellt
Insats	☐	☐	☐
Orsak till insats	☐	☐	☐
Behov av insats	☐	☐	☐
Mål med insats	☐	☐	☐
Måluppfyllelse av insats	☐	☐	☐
Individstödande aktivitet	☐	☐	☐
Resultat av insats	☐	☐	☐
Anmälan, ansökan eller information på annat sätt	☐	☐	☐

8b. Vilken/vilka av anledningarna nedan gör det svårt att rapportera in vissa av ovanstående individuppgifter från verksamhetsområde äldreomsorg till Socialstyrelsens register?

Du kan välja flera svarsalternativ.

Ekonomiska hinder (t.ex. budgetbegränsningar)

Resursbrist (t.ex. personalbrist)

Kompetensbrist (kompetensen saknas i kommunen)

Uppgiften finns inte som strukturerad information i verksamhetssystemet

Använder inte nationella kodverk eller klassifikationer

Saknar enhetlig tolkning inom kommunen av de uppgifter som ska rapporteras in

Tekniska utmaningar

Annan anledning, beskriv vad:

Verksamhetsområde funktionshinderområde SoL 9. Har kommunen i dagsläget förutsättningar att strukturerat dokumentera nedanstående uppgifter inom socialtjänstens verksamhetsområde funktionshinderområde SoL?

Med strukturerat dokumentera avses här att informationen har dokumenterats med enhetliga begrepp, termer och klassifikationer i en överenskommen struktur, och därför kan återanvändas av kommunen.

	Ja	Nej	Inte aktuellt
Insats	☐	☐	☐
Orsak till insats	☐	☐	☐
Behov av insats	☐	☐	☐
Mål med insats	☐	☐	☐
Måluppfyllelse av insats	☐	☐	☐
Individstödjande aktivitet*	☐	☐	☐
Resultat av insats	☐	☐	☐
Anmälan**, ansökan*** eller information på annat sätt	☐	☐	☐

**Med individstödjande aktiviteter avses de aktiviteter som planeras och genomförs inom ramen för en beviljad insats (motsvarar aktivitet i AR efter 6 kap. 2 § SOSFS 2014:5). En beviljad insats kan innehålla en eller flera olika aktiviteter. Ett exempel är en beviljad insats om särskilt boende. Inom ramen för den insatsen kan det ingå flera olika aktiviteter såsom hjälp med hygien, påklädnad etc.*

***Med anmälan avses här t.ex. anmälan om missförhållande gällande barn: (inom socialtjänst) anmälan till socialnämnd om att socialnämnden kan behöva ingripa till ett barns skydd.*

****Med ansökan avses här begäran till ansvarig nämnd om stöd och hjälp enligt socialtjänstlagen.*

9a. Har kommunen i dagsläget förutsättningar att rapportera in nedanstående individuppgifter från socialtjänstens verksamhetsområde funktionshinderområde SoL till Socialstyrelsens register?

Frågan avser både uppgifter om insatser som redan rapporteras in till Socialstyrelsen och andra insatser som inte rapporteras in idag.

	Ja	Nej	Inte aktuellt
Insats	☐	☐	☐
Orsak till insats	☐	☐	☐
Behov av insats	☐	☐	☐
Mål med insats	☐	☐	☐
Måluppfyllelse av insats	☐	☐	☐
Individstödjande aktivitet	☐	☐	☐
Resultat av insats	☐	☐	☐
Anmälan, ansökan eller information på annat sätt	☐	☐	☐

9b. Vilken/vilka av anledningarna nedan gör det svårt att rapportera in vissa av ovanstående individuppgifter från verksamhetsområde funktionshinderområde SoL till Socialstyrelsens register?

Du kan välja flera svarsalternativ.

Ekonomiska hinder (t.ex. budgetbegränsningar)

Resursbrist (t.ex. personalbrist)

Kompetensbrist (kompetensen saknas i kommunen)

Uppgiften finns inte som strukturerad information i verksamhetssystemet

Använder inte nationella kodverk eller klassifikationer

Saknar enhetlig tolkning inom kommunen av de uppgifter som ska rapporteras in

Tekniska utmaningar

Annan anledning, beskriv vad:

Verksamhetsområde funktionshinderområde LSS

10. Har kommunen i dagsläget förutsättningar att strukturerat dokumentera nedanstående uppgifter inom socialtjänstens verksamhetsområde funktionshinderområde LSS?

Med strukturerat dokumentera avses här att informationen har dokumenterats med enhetliga begrepp, termer och klassifikationer i en överenskommen struktur, och därför kan återanvändas av kommunen.

	Ja	Nej	Inte aktuellt
Insats	☐	☐	☐
Orsak till insats	☐	☐	☐
Behov av insats	☐	☐	☐
Mål med insats	☐	☐	☐
Måluppfyllelse av insats	☐	☐	☐
Individstödjande aktivitet*	☐	☐	☐
Resultat av insats	☐	☐	☐
Anmälan**, ansökan*** eller information på annat sätt	☐	☐	☐
Vårdnadshavare inom individ- och familjeomsorg	☐	☐	☐

**Med individstödjande aktiviteter avses de aktiviteter som planeras och genomförs inom ramen för en beviljad insats (motsvarar aktivitet i AR efter 6 kap. 2 § SOSFS 2014:5). En beviljad insats kan innehålla en eller flera olika aktiviteter. Ett exempel är en beviljad insats om särskilt boende. Inom ramen för den insatsen kan det ingå flera olika aktiviteter såsom hjälp med hygien, påklädnad etc.*

***Med anmälan avses här t.ex. anmälan om missförhållande gällande barn: (inom socialtjänst) anmälan till socialnämnd om att socialnämnden kan behöva ingripa till ett barns skydd.*

****Med ansökan avses här begäran till ansvarig nämnd om stöd och hjälp enligt socialtjänstlagen.*

10a. Har kommunen i dagsläget förutsättningar att rapportera in nedanstående individuppgifter från socialtjänstens verksamhetsområde funktionshinderområde LSS till Socialstyrelsens register?

Frågan avser både uppgifter om insatser som redan rapporteras in till Socialstyrelsen och andra insatser som inte rapporteras in idag.

	Ja	Nej	Inte aktuellt
Insats	☐	☐	☐
Orsak till insats	☐	☐	☐
Behov av insats	☐	☐	☐
Mål med insats	☐	☐	☐
Måluppfyllelse av insats	☐	☐	☐
Individstödande aktivitet	☐	☐	☐
Resultat av insats	☐	☐	☐
Anmälan, ansökan eller information på annat sätt	☐	☐	☐
Vårdnadshavare inom individ- och familjeomsorg	☐	☐	☐

10b. Vilken/vilka av anledningarna nedan gör det svårt att rapportera in vissa av ovanstående individuppgifter från verksamhetsområde funktionshinderområde LSS till Socialstyrelsens register?

Du kan välja flera svarsalternativ.

<i>Ekonomiska hinder (t.ex. budgetbegränsningar)</i>	☐
<i>Resursbrist (t.ex. personalbrist)</i>	☐
<i>Kompetensbrist (kompetensen saknas i kommunen)</i>	☐
<i>Uppgiften finns inte som strukturerad information i verksamhetssystemet</i>	☐
<i>Använder inte nationella kodverk eller klassifikationer</i>	☐
<i>Saknar enhetlig tolkning inom kommunen av de uppgifter som ska rapporteras in</i>	☐
<i>Tekniska utmaningar</i>	☐
<i>Annan anledning, beskriv vad:</i>	☐

11a. Utveckla ditt svar om att kommunens kompetensbrist gör det svårt att rapportera in vissa uppgifter.

Beskriv med max 1000 tecken.

Klicka eller tryck här för att ange text.

.....

.....

.....

11b. Utveckla ditt svar om att kommunen har tekniska utmaningar gör det svårt att rapportera in vissa uppgifter.

Beskriv med max 1000 tecken.

Klicka eller tryck här för att ange text.

.....

.....

.....

Frågor om utökad uppgiftsskyldighet

Ett av förslagen enligt betänkandet Hållbar socialtjänst - En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47) är en utökad uppgiftsskyldighet. Enligt förslaget ska lagen reglera att de uppgifter som behövs för ändamålet statistik inom socialtjänstens områden individ- och familjeomsorg, äldre- och handikappomsorg, stöd och service till vissa funktionshindrade och missbruks- och beroendevård, får samlas in. Utredningen föreslår följande uppgifter:

- insats
- mål, måluppfyllelse och aktivitet
- uppgift om orsak eller behov
- resultat av insats
- uppgift om anmälan, ansökan eller information på annat sätt
- vårdnadshavare inom familje- och individomsorg
- närstående inom vuxna med missbruksproblem.

12. Kommer det att krävas anpassningar och/eller förändringar av det verksamhetssystem som er kommun använder för in- och utrapportering av uppgifter om kommunerna får utökad uppgiftsskyldighet till Socialstyrelsens register enligt beskrivning ovan?

Ja, stora anpassningar och/eller förändringar

Ja, små anpassningar och/eller förändringar

Nej

Vet inte

13. Jämfört med idag, totalt hur många extra timmar per månad skulle krävas för att månadsvis rapportera in ovanstående individuppgifter till Socialstyrelsens register i och med en utökad uppgiftsskyldighet enligt beskrivning ovan?

Uppskatta arbetstiden i antal hela timmar. 60 min = 1,0 etc.

Kan inte bedöma

Antal timmar/månad: Klicka eller tryck här för att ange text.

14. Kommer det att krävas utbildning av kommunens personal om kommunerna får utökat rapporteringsansvar till Socialstyrelsens register enligt beskrivning ovan?

Ja

Nej

Vet inte

14a. Uppskatta det totala antalet utbildningstimmar som kommer att krävas per person.

Uppskatta tiden i antal hela timmar. 60 min = 1,0 etc.

Kan inte
bedöma

Antal timmar: Klicka eller tryck
här för att ange text.
.....

14b. Uppskatta hur många personer i kommunen som kommer att behöva gå utbildning.

Kan inte
bedöma

Antal
anställda: Klicka eller tryck
här för att ange text.
.....

15. Här kan du lämna ytterligare kommentarer om kommunens förutsättningar gällande framtida rapportering till Socialstyrelsens register.

Klicka eller tryck här för att ange text.
.....
.....
.....

Kommunernas förutsättningar och behov inför införandet av en socialtjänstdataregisterlag

16. Här kan du lämna kommentarer om exempelvis kommunens behov av nationellt stöd eller andra behov gällande framtida rapportering till Socialstyrelsens register.

Klicka eller tryck här för att ange text.

.....

.....

.....

Tack för dina svar!

Socialstyrelsen

Kommunernas förutsättningar och behov inför införandet
av en socialtjänstdataregisterlag (artikelnr 2024-4-9037)
kan laddas ner från socialstyrelsen.se/publikationer.